

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

105

85.

5-55

9 X 2003

Printed in Turkey

ՄԵԾ

10

ՅՍ.

Մ-55

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

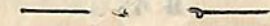
ur

ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

9p.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1875

7
55

8581

Printed in Turkey

ՄԵՇ

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ Ա

ՅԱԿՈՒ ՄԱՐԻԱՄ ԵՒ ԱՆՈՆՅ ՀԱՅՐԸ

Հայր մը և անոր երկու պղտիկ տղայք սովորութիւն ունէին ատեն ատեն արտերը մեկտեղ պտրտիլ, և հոն այլեւայլ բաներու վրայ խօսակցիլ: Տղոց մէկը, Յակոբ անուանով՝ մանչ մըն էր. միւսը աղջիկ էր, Մարիամ անուանով:

Երբ օր մը այսպէս արտերը կը պտրտէին, Հայրը յողմեցաւ և մեծ ծառի մը շուքին տակ նստաւ, բայց տղայք չուզելով նստիլ՝ սկսան ասդին անդին շրջիլ, ծաղիկներ ժողվել և իրենց հօրը բերել: Ետքը տղայք ալ յողմեցան իրենց հօրը քով նստան, և անոր հարցուցին թէ իրենց բերած ծաղիկները գեղեցիկ չեն:

«Շատ գեղեցիկ են», ըսաւ հայրը, և շնորհակալ եղաւ անոնց ընծային համար:

Գ 426
40

Հրամանաւ հասարակաց կրթութեան Կայսերական Ժողովոյ

ՄԱՐԿԱՍ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԳՐԱՆԱԿ

3878

Քիչ մը ետքը թռչուն մը անոնց քով կը թռու-
 չըտէր : Թռչունին փետուրները գեղին և մութ
 դոյն էին . թռած ժամանակը թռչունը կ'երգէր :
 Տղայք իրենց աչքերը տնկած անոր կը նայէին ,
 մինչեւ որ աներեւոյթ եղաւ :

Արտին մէջ քանի մը ոչխար , կովեր և ձիեր
 ալ կային , որոնք հանդարտաբար կ'արածէին :

Մինչ պղտիկ աղջիկն ու եղբայրը և անոնց հայ-
 րը այսպէս նստած կը խօսակցէին , թիթեռնիկ-
 ներ ալ եկան անոնց քով . բայց տղայք բնաւ
 չանք չըրին զանոնք բռնելու , ինչու որ այսպի-
 սի բան մ'ընել արգիւրւած էր անոնց : Անոնք
 դոց ըրած էին նաեւ երգի մը սա խօսքերը .

«Պղտիկ ճանճ մընալ բնաւ , ես պիտի չմտցնեմ՝
 ինչու որ ցաւ կըբաշէ՝ երբ ես անոր մնասեմ» :

Արեւը շատ տաք էր , բայց Մարիամ և Յա-
 կոբ շուքին տակը նստած՝ տարութիւնը չէին

զգար : Կ'ուզէ՞ք դիտնալ թէ
 ինչ բանի վրայ խօսեցան :
 Երկրորդ գլուխը պիտի պատ-
 մէ ձեզի
 քանի
 մը բան՝
 որ հայ-
 րըն ա-
 նոնց ը-
 սաւ :

ԵՒ ԵՆՈՐ ԲԱՐԵՐԵՐՈՒԹԵՆԵՐ ԱՄԵՑ

« Ստտուած շատ բարերար է , և միշտ կ'ու-
 զէ մեզ երջանիկ ընել : Մեր ամէն օրուան կե-
 բակուրը տուողն Ան է . հագնելու հանդերձ և
 բնակելու տուն տուողն Ան է : Բան մը չունինք
 որ Ան տուած չըլլայ մեզի , ոչ ալ զուարճու-
 թիւն մը՝ որ մեզի համար Ան պատրաստած
 չըլլայ :

Ստտուած է որ արեւը կը ծագեցընէ՝ մեզ
 տաքցընելու համար : Անիկա մեզի կարողու-
 թիւն կուտայ դաշտերը պտրտիլ , և մեր շուր-
 ջը եղած զուարճալի տեսարանները վայելել :
 Մենք կը սիրենք գեղեցիկ ծաղիկներ տեսնել ,
 որոնց արարիչն Ստտուած է :

Կը սիրենք թռչուններուն քաղցր ձայնը լսել .
 ասոնք ալ Ստտուած ստեղծեց մեր զուարճու-
 թեանը համար : Մեր պարտիզին մէջ տնկուած
 ծառերուն անոյշ պտուղները կը վայելենք , բայց
 բնաւ մտնալու չենք թէ այս պտուղներն ալ
 Ստտուծմէ տրուած են մեզի :

Եթէ Անիկա պտուղ , ծաղիկ և թռչուն տուած
 չըլլար մեզի , թէեւ կրնայինք ապրիլ , բայց
 մեր զուարճութիւնը պակաս պիտի ըլլար :

Աստուած բարերար է բոլոր կենդանի արա-
րածներուն : Այս կովերը, ոչխարները և ձիե-
րը, որ հիմա մեր առջեւն են, Աստուծոյ տուած
կեանքը կը վայելեն : Աստուած կը հողայ թը-
շուններն և ձձկները . եթէ Ան չպահէ և չկե-
րակրէ զանոնք, ամէնքն ալ կը մեռնին : Աս-
տուած զինքը սիրողները կը սիրէ, և բարերար
է չարերուն անգամ : Չարերուն վայելած ամէն
բարիքը տուողն Աստուած է : Ան կը խորհի ա-
նոնց վրայ, թէպէտ անոնք Աստուծոյ վրայ չեն
խորհիր :

Շատ անգամ Աստուծոյ վրայ խորհինք, շնոր-
հակալ ըլլանք Անոր մարդասիրութեանը հա-
մար, և օգնութիւն խնդրենք Անկէ՝ որ սիրով
Անոր հնազանդինք” :

ԳԼՈՒԽ Գ
ԾԱՂԻԿԸ
ՆԻ ԵՆՈՐ ՍԵՐՄԸ

Քանի որ ծառին տակը նստած էին, հայրը
տղոց բերած ծաղիկներէն հատ մ'առաւ, և
հարցուց անոնց, “ Այսպիսի ծաղիկ մը կրնա՞ք
չինել” :
“ Ոչ”, պատասխանեց Մարիամ, “ չենք կրնար :

Աշխարհիս մէջ չկայ մէկը, որ կարող է այսպիսի
ծաղիկ մը չինել” :

“ Ուստի՞ դիտես, Մարիամ”, ըսաւ հայրը :
– “ Աղէկ դիտեմ, քանզի տեսած եմ թէ ծա-
ղիկները սերմերէ կը բուսնին : Դուռն անգամ մը
քանի մը սերմ տուիր ինծի իմ պարտիզիս հա-
մար, և օգնեցիր ինծի զանոնք ցանելու, և
հիմա անոնք ծաղիկներ եղան” :

– “ Ուրեմն կրնա՞ն ըսել ինծի թէ սերմերը
ուստի՞ կ'ըլլան” :

“ Անոնք դուռն ծախու առիր, այնպէս չէ՞,
հայրիկ”, հարցուց Յակոբ :

“ Այո”, ըսաւ հայրը, “ բայց սերմն ո՞վ չինեց” :
Մարիամ պատասխան մը չէր կրնար տալ :
Ուստի հօրմէն խնդրեց որ սերմերուն ուստի
ըլլաին անոնց հասկըցնէ :

Անտուն հայրը թուամած ծաղիկ մ'առաւ, և
անոր քանի մը թերթը վրըցնելով, ծաղիկն մէջ
սերմերուն պահուած տեղը ցուցուց և ըսաւ,
“ Երբ ծաղիկները սկսին թուովել, սերմերը շա-
բունակ կը մեծնան և կը հասնին, մինչեւ որ
Ժողովին կամ դեռին իյնան : Ուրեմն կը տես-
նէք”, ըսաւ, “ որ թէեւ ծաղիկները սերմերէն
կ'ըլլեն, սակայն առաջ սերմերը ծաղիկներէն
երած են : Հիմա կրնա՞ք ինծի ըսել թէ ամենէն
առջի սերմերն աշխարհիս մէջ ի՞նչպէս դըտ-
նուեցան” :

“ Կարծեմ թէ զանոնք Աստուած ստեղծած

ըլլալու է", պատասխանեց պղտիկ աղջիկը :
 " Այո, այդպէս է", ըսաւ հայրը : " եթէ ինձի մտիկ կ'ընէք, ձեզի կը խօսիմ ատոր վրայով" : Ուստի խօսքը շարունակելով ըսաւ,
 " Ժամանակաւ ոչ աշխարհ կար, ոչ արեւ, ոչ լուսին և ոչ ալ աստղ : Այն ժամանակն ասկէ շատ առաջ էր" :

" Քսա՞ն տարի առաջ", հարցուց Յակոբ :
 Յակոբ չորս տարեկան պղտիկ մանչ մըն էր, և կը կարծէր թէ մէկ տարի երկայն ժամանակ է մինչեւ քսան համբել դիտէր, և իր խելքովը կը կարծէր թէ քսան տարին չափազանց երկար ժամանակ է :

Այս գրքոյկը կարգացողները կրնան լաւ հասկընալ թէ այս տղան խելացի կամ դիտուն չէր :

Այս հարցումը ընելուն համար հայրը Յակոբայ վրայ չխնդաց, բայց ըսաւ " Քսան տարիէն աւելի է, հարիւր անգամ քսան տարիէն ալ աւելի է :

Այն ժամանակ թէև աշխարհս չկար, բայց Աստուած կար, և Անոր հաճոյ թուեցաւ աշխարհ մը ստեղծել" :

ԳԼՈՒԽ Դ

Ա Ս Տ ՈՒ Ա Ծ

ԱՄՐԻՆ ԲԵՆ ԱՏԵՂԾԻՅ

Աշխարհս շինելու համար նիւթ չկար, բայց Աստուած

զանիկա ոչինչէն ստեղծեց, նաեւ ցորեկը ծագող արևը, և դիչերը ծագող լուսինն ու աստղերն ալ ստեղծեց : - Աստուած մարդն ալ ստեղծեց, որ աշխարհի մէջ բնակի, ու նաեւ ամէն տեսակ նասուններ, թռչուններ և ճճիներ : Ստեղծեց նաեւ այն մեծ ծովն, որուն մէջ անթիւ ձուկեր կը գտնուին :

Բայց կենդանի արարածները չլստեղծած՝ Աստուած անոնց համար աշխարհս պատրաստած էր, ծառերն և տունկերն ալ անոնց օգտին ու դործածութեանը համար :

Երբ Աստուած ծառերը, տունները և ծաղիկները ստեղծեց, հրամայեց որ անոնք սերմ ունենան, որ ուրիշ ծառեր և տուններ ելլեն անոնցմէ: Աստուծոյ մեծ զօրութենէն է որ սերմէն ծաղիկ կը բուսնի, ինչպէս որ դուք ալ ըսիք”:

“Այս քու յիշածներէդ զատ՝ Աստուած ուրիշ բան ալ ստեղծեց”, հարցուց Մարիամ:

“Աստուած ամէն բան ստեղծեց”, պատասխանեց հայրը: “Տեսած բաներէդ մէկը չկայ, որ Աստուած ստեղծած չէ”:

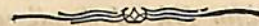
Ասկէ առաջ եղած բաներէն, կամ ներկայ բաներէն մէկը չկայ որ Ան ստեղծած չէ”:

“Բայց կարծեմ թէ իմ հանդերձներս, ասեղներս, գնդասեղներս (Բոյլ) և մեր տունը, Աստուած չստեղծեց. այնպէս չէ՞ հայրիկ”, հարցուց աղջիկը:

“Իմ աղջկանս հանդերձները զանազան բուսած բաներէ շինուած են, բայց Աստուած բուսցընել տուաւ այս բաները: Գնդասեղները, ասեղները և շատ ուրիշ բաներ մարդիկ հողին մէջ եղած մետաղներէն (ճարտ) կը շինեն, բայց այն մետաղներն երկրիս մէջ Աստուած դրաւ: Մարդիկ փայտէ և քարէ տուներ կը շինեն, բայց փայտը և քարը ստեղծողը մարդը չէ, այլ Աստուած: Աստուած հաճեցաւ մեզի զօրութիւն և ճարտարութիւն տալ, իր ստեղծած բաները դործածելով՝ ուրիշ բաներ շինելու:

սակայն որչափ որ դործենք կամ փոխենք զանոնք, անոնց բուն արարիչն Աստուած է: Գիտէ՞ք ինչ ըսել կ'ուզեմ”:

Մարիամ և Յակոբ կը կարծէին թէ հօրը ըսածը կը հասկընային: Ես ալ այնպէս կը կարծեմ, ինչու որ թէ և անոնք պզտիկ էին, բայց ջանք կ'ընէին հասկընալ ինչ որ անոնց ծնողքը կը սորվեցընէին անոնց:

ԳԼՈՒԽ Ե

ԸՆԹԵՐՅԵԼՆԵՐ

Մարիամ, Յակոբ և անոնց հայրը ծառին տակ նստելով հանդիւնէն ետքը ճամբայ ելան, և նեղ բայց զուարճալի փողոցէ մը անցնելով իրենց տունը գացին:

Երբ տունը մտան՝ Մարիամ և Յակոբ իրենց մօրը քով տղոց սենեակը գացին, հայրն ալ իր սենեակը երթալով՝ տղայք զանիկա կրկին չտեսան այն օրը, միայն թէ պառկելէն առաջ քիչ մը ժամանակ անոր դիրկը նստան:

Անկէ քանի մը օր ետքը՝ առտուանց հօրը սենեակին դուռը կամաց մը զարնուեցաւ, և հայրը ըսաւ, “Հրամանեցէ՛ք”: Սակայն ոչ ոք ներս մտաւ, և երբ հայրն ելաւ դուռը բա-

նայլու, տեսաւ որ Յակոբ և Մարիամ հոն կայ, ներ էին, և կ'ուզէին ներս մտնել: «Կրնաք գալ», ըսաւ հայրը, «եթէ դիր դրած ժամանակս լուռ և հանգիստ կենաք: Կրնամ վստահիլ որ ձայն պիտի չհանէք»:

«Այո, հայր», ըսաւ Յակոբ, «եթէ մեզի պատկերազարդ դիրք մը տաս նայելու»:

Այն սենեակին մէջ շատ դրքեր կային սեղանին և դարակներուն (բժ) վրայ շարուած, և սղայք դիտէին թէ անոնցմէ ոմանք պատկերազարդ են. քանզի շատ անգամ տեսած էին զանոնք: Վար նստան, և հայրը անոնց առջեւը սեղանի տեղ ցած աթոռ մը դնելով՝ պատկերազարդ դիրք մը տուաւ անոնց:

ԳԼՈՒԽ Զ

ՀԲԵՇՏԵՆԵԹՐՈՒՆ ԱՐՄՅ

«Հայր, շատ զբաղեալ ես», հարցուց Մարիամ աղանջն ՚ի վար՝ շատ մը պատկերներու նայելէն ետքը:

«Շատ զբաղեալ չեմ», պատասխանեց հայրը, «ի՞նչ կ'ուզես ինձի ըսել»:

«Կ'ազատեմ որ ըսես ինձի թէ այս պատկերը որո՞նն նմանութիւնն է: Ասիկա առաջուց տե-

սած չեմ: Կին մը կայ ճերմակ հանդերձով, և թռչնոյ պէս թեւեր ունի»:

«Հրեշտակի պատկեր կը համարուի ատիկա», ըսաւ հայրը. «բայց բնաւ չեմ կարծեր թէ հրեշտակներն այս պատկերին պէս են»:

«Հրեշտակներն ի՞նչ են, մեզի կ'ըսես», Հայրիկ», ըսաւ Յակոբ:

«Անոնց վրայով քիչ մը կը խօսիմ ձեզի. բնոր դիտցածներս Աստուածաշունչէն սորված եմ: Կան հրեշտակներ որ սուրբ են, զորոնք Աստուած ստեղծեց իրեն ծառայելու համար:

Աշխարհ և մարդիկ ստեղծուելէն առաջ Աստուած հրեշտակները ստեղծեց:

Անոնք մեզի պէս չեն, և մեր մարմնոյն պէս մարմին չունին: Անոնք երկինքը կը բնակին, և կը սիրեն զիրենք ստեղծող մեծ և սուրբ Աստուծոյն ծառայել:

Աստուծոյ հրամայած տեղն երթալու և Անոր պատուէրները կատարելու՝ շատ արագաշարժ և զօրաւոր են, շատ ալ խելացի են Աստուծոյ կամքն իմանալու: Բոլոր իրենց զօրութիւնը և իմաստութիւնը Աստուծոյմէ առած են: Առանց Աստուծոյ բան մը չեն կրնար ընել:

Մեր աչքերը հողիներ տեսնելու համար ստեղծուած չեն. ուստի մենք հրեշտակները չենք կրնար տեսնել, քանզի անոնք հողի են: Ատենօք Աստուած հաճեցաւ իր կամքը մարդոց յայտնել հրեշտակներու միջոցաւ, ուստի և հրեշտակները

մարմին առին և մարդու կերպարանքով երեւոյան մարդոց = Թէ և մենք չենք կրնար զանոնք տեսնել, բայց անոնք կրնան մեզ տեսնել : Մենք չենք գիտեր թէ որչափ անգամ հրեշտակները մեզ կը տեսնեն, կամ թէ քանի հատ կայ մեր շուրջը, ամէն օր և ամէն դիշեր : Բայց միայն սա գիտենք թէ Աստուծոյ աչքը միշտ մեր վրայ է : Ասիկա բնաւ մոռնալու չենք : Հրեշտակներուն թիւը չենք գիտեր, անոնց թիւը մեր խելքէն մտքէն շատ վեր է : Ամէնքն ալ Աստուծոյ կ'սպասեն Անոր կամքն ընելու, Անոր հրամանովը կ'երթան կ'ուզան : Երջանիկ են, քանզի սուրբ են : Հրեշտակներ ալ կան, որ երկինքը չեն, երջանիկ ալ չեն, վասն զի սուրբ չեն : Եթէ Աստուծոյ հնազանդ ըլլանք, մենք ալ երջանիկ պիտի ըլլանք . եթէ Անոր կամքը կատարենք երկրիս վրայ, հանդերձեալ աշխարհին մէջ Աստուծոյ սուրբ հրեշտակները պիտի տեսնենք, և անոնց հետ երկինքը պիտի բնակինք :

ԳԼՈՒԽ Է

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻՆ ՄԷՁ ԵՂԱԾ

ՈՒՐԻՇ, ԽՕՍԻՆԻԸ

Յակոր և Մարիամ իրենց հօրը շատ հարցումներ ըրին, որոնց անիկա կարող չէր պատասխան տալ :

Պղտիկ տղու մը դիւրին է այնպիսի հարցումներ ընել, որ իմաստուն ծնողք մը անգամ չէ կրնար պատասխանել անոնց : Մարիամ հարցուց թէ « Հրեշտակները որչափ մեծ են, կըրնան ըսել ինձի, հայրիկ » :

« Ոչ, չեմ կրնար ըսել », պատասխանեց հայրը : « Հիմա այս սենեակին մէջ հրեշտակ կայ », հարցուց Յակոր :

« Իրաւ է, տղաս », ըսաւ հայրը, « որ այդ հարցմանդ կարող չեմ պատասխանել » :

Անտեսն Մարիամ ուրիշ բան մ'ալ հարցուց, իսկ հայրը դարձեալ պատասխանեց, « Սիրելի աղջիկս, իրաւ չեմ գիտեր » :

« Բայց, հայրիկ, ես կը կարծէի թէ դուք ամէն բանի վրայով տեղեկութիւն ունիք : Ինչո՞ւ համար չեմ գիտեր կ'ըսէք » :

« Վասն զի պէտք է որ ճշմարիտն ըսեմ : Ինչ մը բան գիտեմ . բայց շատ բաներ կան, որոնց վրայով ամենեւին բան մը չեմ գիտեր » :

« Գու բոլոր գիրքերդ շինողը քենէ աւելի բան գիտնալու է », ըսաւ Յակոբ :

« Մէկ մարդ չէ բոլոր աս գիրքերը գրողը », պատասխանեց հայրը , « այլեւայլ մարդոց գրածներն են ասոնք » :

« Քանի՞ մարդ գրած է այս սենեակին գիրքերը », հարցուց Յակոբ .

– « Դարձեալ կ'ըսեմ , չեմ գիտեր » .

« Հայրիկ », ըսաւ աղջիկը շփոթած , « որչափ ստէպ չեմ գիտեր կ'ըսես այս առտու » :

– « Սիրելի տղաքս , ուրիշ բան չեմ կրնար ըսել : Պէտք է որ պատասխան տամ երբ ինծի բան մը կը հարցընէք : Պատասխան չտալ պաղ բան մը պիտի ըլլայ : Սակայն ձեր այդպիսի հարցումներուն ուրիշ պատասխան չեմ կրնար տալ , բայց միայն իմացընել թէ չեմ գիտեր , կամ թէ՛ չեմ կրնար ըսել : Սակայն եթէ քանի մը ըստէ լուրի կենաք , գիտցած բաներէս մէկ քանին կ'ըսեմ ձեզի , այնպիսի բաներ՝ զոր ես ալ կ'ուզեմ որ դուք գիտնաք » : Անատեն անոնք լուռ կեցան , և հայրը սկսաւ Աստուծոյ իմաստութեանը վրայ խօսիլ :

ԳԼՈՒԽ Ը

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԻՄ ԱՍՏՈՒԹԵՆԵԼ ՎԼԵՑ

« Աստուած իմաստուն է , ամէն բան գիտէ : Մէկը չկայ որ կարող է անոր նոր բան մը իմացընել : Աստուած միշտ իմաստուն էր : Երբ ոչ հրեշտակ կար , ոչ մարդ , ոչ արեւ , ոչ աստղ և ոչ ալ աշխարհ , Աստուած գիտէր մարդոց ամէն մէկը որ աշխարհիս վրայ պիտի բնակէր : Ան գիտէ մեր բոլոր խօսքերը որ այսօր կը խօսինք , կամ ասկէ առաջ խօսած ենք : Աստուած տեղեակ է մեր ամէն խորհուրդներուն , նաեւ անոնց որ առաջ խորհած ենք , և որ մեր կենացը մէջ պիտի խորհինք : Աստուած այս աշխարհս բնակող բոլոր մարդոց , կանանց և տղայոց ըրածները գիտէ : Աստուծոյ դժուար չէ բոլոր այս բաները գիտնալ , և իմ պատմածներէս կամ ձեր խօսածներէն շատ աւելի գիտնալ , քանզի Աստուծոյ համար դժուար բան մը չկայ :

Մենք միայն այն բաները գիտենք , զորոնք սորված ենք , և մեր սորված բաները կամաց կամաց կը սորվինք , բայց Աստուած ինք իրմէ ամէն բան գիտէ . մէկը կարող չէ անոր բան մը սորվեցընել :

Չեղի ուրիշ բան մ'ալ պիտի ըսեմ զոր գիտ-

նալու էք : Աստուած հաճեցաւ իր Սուրբ Գրքին մէջ մեզի խնայելն թէ ինք պատրաստ է մեզ խմաստուն ընել , եթէ իրմէ խնդրենք : Սուրբ Գիրքը տուած է մեզի որ անկէ ճշմարիտ խմաստութիւնը սորվինք :

Երբ քիչ մը մեծնաք , պիտի սորվիք Աստուծոյ խօսքը կարդալ : Բայց պզտիկ տղայ մ'ալ , որ դեռ կարդալ սորված չէ , կրնայ Աստուծմէ խմաստութիւն խնդրել :

Աստուած բարի է , ինչպէս որ խմաստուն ալ է , և միշտ պատրաստ է ձեզի պէս պզտիկ տղայոց աղօթքները լսել” :

ԳԼՈՒԽ Թ

ԲՆԱԿՆԵՐ ՈՒ ԴՈՒՐ

Բարձր բլուր մը կար՝ որ ասոնց տունէն շատ հեռու չէր , և հայրն ու անոր տղաքը հօն երթալու ճամբուն մէջ պզտիկ փայտէ կամուրջէն անցնելով՝ երբեմն երբեմն բլրոյն մինչեւ դաւաթը կ'ելլէին :

Բլրոյն դադաթը քանի մը ծառեր կային , անոնց տակն ալ փայտէ նստարաններ : Բլուրը դալար խոտով և դոյնզոյն ծաղիկներով ու բոյսերով ծածկուած էր : Բայց թէ տղոց և թէ

հօրն այն բլրոյն դադաթն ելլել ուզելուն բուն պատճառը ծովը տեսնել էր :

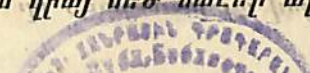

Կ 26
40

Ծովը բլրոյն անդիկ կողմն էր : Ծովեզերքը շատ մօտ էր , ծովն ալ երբեմն եզերքին վրայ եղած աւազները կը ծածկէր , և բլրոյն ստորուտին կը զարնէր :

Բլրոյն ստորուտը՝ ծովէն քիչ մը հեռու տընակներ կային , որոնց մէջ ձկնորսներու ընտանիք կը բնակէին : Այս մարդիկը նաւակներ ունէին , որոնցմով ծովուն վրայ ելլելով ուսկաններով ձուկ կը բռնէին : Այս տղայոց հայրն այն ձկնորսներուն ծանօթ ըլլալով , երբեմն այն տընակները կ'երթար՝ հօն բնակող մարդոց հետ խօսելու : Մարիամ և Յակոբ ալ շատ անգամ անոր հետ դացած էին :

Ձկնորսներուն նաւակներէն զատ շատ անգամ ծովուն վրայ մեծ նաւեր ալ կ'անցնէին ,

որոնց վրայով հայրը տղայոցը կը խօսէր իմա-
ցընելով թէ ինչ կարծիք ունէր այն նաւերուն
ուր երթալուն կամ ուստի դալուն վրայով, և
ուրիշ շատ բաներու վրայ կը խօսէր :

Կուզէ՞ք իմանալ թէ ուրիշ ինչ բաներու
վրայ խօսեցաւ : Հետեւեալ գլխու մէջ կը պատ-
մեմ ձեզի :

ԳԼՈՒԽ Ժ

ԵՍՏՈՒԵ՛ժ ԵՄԻ՛ն ՏԵ՛Ղ Լ :

Յակոբ և Մարիամ ու անոնց հայրը բլրոյն
գաղաթը ծառերուն տակը եղած նստարանին
վրայ նստած էին : Ծովը խաղաղ էր, քանզի
շատ հով չկար զանիկա խռովելու : Արեգակը
պայծառ կը փայլէր, և ծովը ապակիի կը նմա-
նէր : Բաց ծովուն վրայ բարձր կայմերով և
ճերմակ առագաստներով նաւ մը կար : Գեղե-
ցիկ տեսարան մըն էր անոնց աչքերուն, ծովը,
արեգակը, նաւը, բլրոյն ստորոտը եղած տնակ-
ները և ձկնորսները, որոնք իրենց ուռկանները
կը նորոգէին : Բոլոր այս բաներուն նայելով
Մարիամ և Յակոբ շատ ուրախացան :

Նախ՝ հայրն այն մարդոց վրայով խօսեցաւ,
որ գրեթէ միշտ նաւերու մէջ կը կենան, ուրիշ
մարդոց վրայով ալ խօսեցաւ, որ հարիւրաւոր

և հազարաւոր մղոն հեռու երկիրներ կ'երթան,
ծովուն միւս կողմը. տղաքն ալ անոր խօսքե-
րուն ուշի ուշով մտիկ կ'ընէին :

Ետքը հայրն անոնց ըսաւ, « Հեռաւոր եր-
կիրներ բնակող մարդոցմէ ոմանք թուխ մորթ
ունին, և ոմանք գրեթէ բոլորովին սեւ են,
անհասկանալի օտար լեզուներ ալ կը խօսին,
և այն երկիրներուն ծաղիկներն ու պտուղները
մեր երկրին ծաղիկներէն և պտուղներէն շատ
տարբեր են :

Բայց բան մը կայ», ըսաւ, « որ ամէն տեղ
մի և նոյն է » :

« Ի՞նչ է, հայրիկ », հարցուց Մարիամ : Հայ-
րը պատասխան տուաւ, « Ամէն տեղ Աստուած
ներկայ է : Շատ ժպմանակ պէտք է աշխարհիս
ամենէն հեռու երկիրներն երթալու համար .
բայց Աստուած հոն ալ է, ինչպէս որ հոս : Աշ-
խարհիս մէջ շատ տեղ մեծամեծ անբնակ ան-
տառներ կան, բայց Աստուած հոն ալ ներկայ
է : Անիկա ամէն տեղ է » :

« Բայց Աստուած երկինքը չէ՞ », հարցուց
Յակոբ :

« Այո, երկինքն է, միշտ հոն է, բայց երկ-
րիս վրայ ալ է . միշտ երկրիս վրայ : Աստուած
միշտ մեր եղած տեղն է . մենք բնաւ մինակ
չենք, քանզի Աստուած մեր հետն է, և մեր
ըրածը, ըսածը և խորհածը դիտէ : Բնաւ մոռ-
նալու չենք սա ճշմարտութիւնը թէ Աստուած

ամէն տեղէ, և վախնալու ենք անկէ արդի լուած ինչ և իցէ բան մը ընելու, ըսելու կամ խորհելու”:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

ՊՈՒՌՈՒՄԸ

Մարիամու և Յակոբայ հայրն իր պզտիկ զաւկրներուն ծնած տանը մէջ շատ տարիներէ հետէ կը բնակէր:

Բայց ատենօք նաւով ճամբորդութիւն ըրած ըլլալով շատ անգամ իր տղոցը կը պատմէր այն երկիրներուն վրայով ուր գացած էր. Մարիամ և Յակոբ այս պատմութիւնները լսելէն երբէք չէին ձանձրանար:

« Հիմա, հայրիկ », ըսաւ Մարիամ, « քու սենեակիդ մէջ դռնուած պաճուճապատանքին (պիպէ+) երկրպագողներուն վրայով կը պատմես մեզի »:

« Այո, դարձեալ կը պատմեմ եթէ կ'ուզէք լսել », պատասխանեց հայրը: « Այն պզտիկ արձանը զոր դուք պաճուճապատանք կը կոչէք՝ հեթանոսները ասոր անունը կոչեն: Աստուածաշունչն անոր հետ անունը կուտայ: Մարդուն մէկը, որ զանիկա իր խրճիթը դարանին

(բաճ) վրայ կը պահէր՝ ըսաւ ինծի թէ, զանիկա հոն պահելուն պատճառն այս էր, որ կը յուսար թէ անոր միջոցաւ վտանգէ պիտի պահպանուէր: Այս մարդը սովորութիւն ունէր այն կուռքին հետ խօսելու. անոր առջեւ կէ-

րակուր և ծաղիկ կը դնէր. և երբ գետը կ'երթար ձուկ բռնելու, խօսք կուտար այս իր աստուածը աղէկ պատուել, եթէ ան իր ուռկանը ձուկերով լեցրնէ: Բայց դիտէք թէ այդ կուռքին պէս փայտի կտոր մը չի կրնար օգուտ ընել, ոչ ալ օգուտ ընդունել, ինչու որ թէ և մարդու պէս երեսի ձեւ, աչք, ականջ, բերան և քիթ ունի, բայց չի կրնար ոչ տեսնել, ոչ լսել, ոչ ալ համ կամ հոտ առնուլ: Ուստի օր մը ինդճ մարդը չկրնալով ձուկ բռնել, շատ բարկացաւ իր կուռքին, և զանիկա մէկդի ձգեց՝ անկէ աղէկն առնելու համար: Այսպէս այն կուռքն իմ ձեռքս անցաւ »:

« Ի՞նչ յիմար մարդ է եղեր », ըսաւ Յակոբ: « Շատ յիմար էր », պատասխանեց հայրը, « և շատ ալ տղէտ, ուստի և խղճալու արժանի էր: Զինք և բոլոր աշխարհը ստեղծող ճշմարիտ

Աստուծոյ վրայ բնաւ տեղեկութիւն չունէր : Մենք ուրախանալու ենք որ Աստուածաշունչ ունինք, ան որ մեզի կը սորվեցընէ շատ գիտութիւն Աստուծոյ և անոր բոլոր գործերուն վրայ : Ուստի ըստ կարի ջանալու ենք Աստուածաշունչը չունեցողներուն դրկել . աղօթք ալ ընելու ենք որ անոնք իրենց կուռքերէն դառնան՝ ճշմարիտ և կենդանի Աստուծոյ ծառայելու” :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

ՆՍՏՈՒՆՆԵՐ ՍՈՒՐԻՍ ԵՒ ԵՐԻՔԵՐ Է

“Ուրիշ բան մը կը պատմեն մեզի, հայրիկ”, ըսաւ Մարիամ :

“Ի՞նչ բանի վրայով լսել կ’ուզես”, հարցուց հայրը :

– “Այն կուսապաշտ մարդոց և անոնց կուռքերուն վրայով” :

– “Շատ աղէկ, անոնց վրայ խօսիմ : Այն կուռքերու երկրպագողները չար մարդիկ են : Մէկզմէկ չեն սիրեր, զիրար կը խաբեն, իրարու սուտ կը գրուցեն, իրարմէ կը գողնան, և շատ անգամ ալ զիրար կը մեռցընեն : Անոնց պզտիկ տղաքներն անգամ շատ գէշութիւն կ’ընեն, և անոնց սորվեցընող չկայ, որ գիտնան բարի գործել :

Անոնք կը կարծեն թէ չաստուածները չեն բարկանար երբ մարդիկ իրարու կը վնասեն, մանաւանդ թէ կը զուարճանան այնպիսի բաներ տեսնելով, և թէ այս չաստուածները կ’ուզեն բաժին ունենալ այն բաներէն զորոնք մարդիկ խաբէութեամբ և գողութեամբ ձեռք կը բերեն” :

“Ուրեմն անոնք շատ չար աստուածներ են”, ըսաւ պզտիկ աղջիկը :

“Եթէ այս տգէտ մարդոց իրենց աստուածներուն վրայով բոլոր պատմածները ճշմարիտ են, հարկաւ անոնք շատ չար ըլլալու են”, պատասխանեց հայրը : “Բայց շիտակն ըսելով անոնք աստուած չեն ամենեւին, միայն փայտի կամ քարի կամ հողի և կամ արծաթի կտորուանք են՝ զանազան ձեւով շինուած : Մարդիկ չար սիրտ ունենալով այսպիսի բաներու խելք կուտան, և կը կարծեն թէ աստուած մը չար բաներ կրնայ սիրել : Մենք աւելի աղէկ գիտենք քան թէ կուսապաշտները, բայց ոչ անոր համար որ ՚ի բնէ բարի սիրտ ունինք : Ըսէք ինձի, տղաքս, ի՞նչ է պատճառը որ մենք կուսապաշտներէն աւելի աղէկ գիտութիւն ունինք” :

Տղաք կը կարծէին թէ աղէկ սորված ըլլալնուն համար էր :

– “Բայց մենք աղէկ սորված պիտի չըլլայինք, եթէ Աստուածաշունչը մեզի առաջնորդ չունենայինք : Աստուածաշունչն է որ զմեզ ուրիշներէն աւելի իմպատուն կ’ընէ :

Աստուածաշունչն է որ մեզի կը սորվեցընէ թէ Աստուծոյ գործքերը, խօսքերն ու խորհուրդները բոլորն ալ սուրբ են . և թէ Ան սըրբութիւն կը սիրէ : Մեր Աստուածն արդար է բոլոր իր ճամբաներուն մէջ, և սուրբ է բոլոր իր գործքերուն մէջ” :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

ՏՂԵՆ ՈՒ ՁԻՆ

“ Հիմա պէտք է որ տուն դառնանք” , ըսաւ հայրը : “ Նայեցէք՝ արեգակն ծածկուեցաւ ամպով, և շուտ մարը մտնելով աներեւոյթ պիտի ըլլայ . անատեն պառկելու ժամանակ պիտի ըլլայ բոլոր ձեզի պէս մանր տղոց համար” :

Ուստի Մարիամ և Յակոբ իրենց հօրը հետ ըլլէն վար իջան տուն երթալու :

Ճամբան մեծ տղայ մը տեսան, որ ձիու մը առջեւն ինկած զանի կը տանէր : Ձին բեռնաւորուած կառք մը կը քաշէր :

Բեռը շատ ծանր ըլլալով ձին զայն դրժուարաւ կը քաշէր, թէեւ բոլոր ձիգը կը թափէր, ուստի և շատ կամաց առաջ կ'երթար : Ասոր համար տղան բարկացաւ, և շուտով երթալ ուզելով՝ ձեռքի մեծ գաւազանովը խեղճ ձին ծեծել սկսաւ :

Մերթ ոտքերուն կը զարնէր, մերթ գլխուն . և զարկած ատենը շատ գէշ խօսքեր ալ կ'ըսէր :

Մարիամ գլխած սիրտ ունենալով, այն անգլխութիւնները տեսնելու չէր դիմանար : Արցունք թափելով կ'ըսէր, “ Այդ է՞նչ գէշ տղայ է, որ իր ձին այսպէս կը ծեծէ” : Հայրն ալ նոյնպէս կը խորհէր, և քիչ մը կենալէն ետքը, դարձաւ և ըսաւ տղուն, “ Ձիուդ մի բարկանար, և մի ծեծեր զանի, քանզի ան ըստ կարի կը շանայ իր բեռը քաշել” :

Տղան պատասխան չտուաւ, բայց ցուցուց թէ կ'ամբշնար որ ուրիշները տեսան անոր անդրութիւնը :

Անատեն հայրն իր դրպանէն (ձեռք) քանի մը պզտիկ գիրք հանեց, և անոնց մէկը տղուն տալով ըսաւ, “ Ասիկա քուկդ ըլլայ, երբ ժամանակ կ'ունենաս, կարդա . բայց խօսք տուր ինծի որ ուրիշ անգամ ձիդ պիտի չծեծես” :

Տղան խօսք տուաւ . անատեն Մարիամ Յակոբ և հայրն անկէ զատուեցան գացին :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

ԱՍՏՈՒԱԾ ԲԱՐԻ Է

ԶԵՐԵՐՈՒՆ ԵՆԳԵՄ

«Հայր, կարծեմ թէ չար է այն տղան, որ իր ձին այնպէս կը ծեծէ», ըսաւ պզտիկ Յակոբ. «Եթէ ես ըլլայի քու տեղդ՝ անոր գերք չէի տար»:

— «Թերեւս իմ տղաս անգամ չգիտեր թէ ըստ ժամանակին ինչ ընելու պարտական է: Մանաւանդ տղայք չեն կրնար դատել ինչ որ մեծ մարդիկ պիտի ընեն. այնպէս չէ՞, Մարիամ»:

«Այնպէս է, հայր», ըսաւ Մարիամ. «Բայց այն անգութ տղուն ինչո՞ւ գիրք տուիր, պատճառը մեզի կ'ըսե՞ս»:

— «Սերտը կակղցընելու համար: Յոյս ունիմ թէ տեսնելով որ ես չբարկացայ, հապա միայն տրտմեցայ, թերեւս պիտի զղջայ իր անգթութեանը համար»:

Պզտիկ գերքը զոր անոր տուի՝ անասունները չարչարելու վրայ է: Ինչպէս կը յուսամ, տղան այն գերքը կարդալով, անկէ կրնայ սորվիլ թէ ուրիշ ժամանակ անասուններու հետ ինչպէս վարուելու է: Այն գերքը պիտի սորվեցընէ անոր թէ երբ մէկը անգթութիւն կ'ընէ,

ամենէն նուաստ արարածներուն անգամ, սուրբ և մեծ Աստուծոյն անհաճոյ բան մը կ'ընէ, և թէ որչափ զարմանալի է Աստուծոյ համբերութիւնը: Աղէկ չէ՞ որ այն անգութ տղան սորվի տախկա, և զգաստանայ»:

«Այո, հայր», պատասխանեցին երկու տղայք միանգամայն:

— «Ուրեմն իմ ըրածս սաստելէ կամ ծեծելէ աղէկ չէ՞ր»:

— «Ո՛հ, շատ աւելի աղէկ»:

— «Հիմա տան մտեցանք, բայց մեծ ճշմարտութիւն մ'ալ կայ, և կ'ուզեմ որ այս գիշեր պառկելէն առաջ դուք զայն սորվիք»:

Աստուած շատ ողորմած է մեզի: Մենք անոր երախտեաց մէկուն անգամ արժանի չենք: Մենք ամէն օր զանիկա բարկացընող մեղքեր այնքան կը դործենք, որ եթէ ինք բարերար և ներող չըլլար, մենք մեր բոլոր զուարճութիւնները կը կորսնցընէինք, և տրտմութենէ ու ցաւէ զատ ուրիշ բան պիտի չմնար մեզի այս աշխարհիս մէջ: Բայց Աստուած կ'ողորմի մեզի, և այսպէս կը սորվեցընէ մեզի որ չարութիւն ընողներուն ողորմինք:

Աստուածաշունչը կը սորվեցընէ մեզի ողորմած ըլլալ, քանզի մեր Երկնաւոր Հայրն ողորմած է»:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

ՍՈՒՐԻ ԳԻՐԻՐԸ

Առտու մը երբ այս տղայոց հայրն Աստուածաշունչը ձեռք առաւ կարդալու՝ Մարիամ անոր ըսաւ, «Հայր, այս առտու Յովսէփայ վրայով Սուրբ Գիրքէն կը կարդա՞ն մեզի»:

«Ս, յո», ըսաւ հայրը, «եթէ հանդարտ նրստիք, Յովսէփայ պատմութեան մէկ մասը կը կարդամ», և այնպէս ըրաւ: Հետեւեալ օրը նախաճաշի ժամանակ Յակոբ իր հօրն ըսաւ, «Եթէ կամիս, Յովսէփայ վրայով դարձեալ կարդա այս առտու»: հայրն ալ այն պատմութեան ուրիշ մէկ մասը կարդաց, և այնպէս ամէն առտու մէյակէ կտոր կարդաց մինչեւ որ ընցուց այն պատմութիւնը:

Տղայք կը սիրէին Յովսէփայ պատմութիւնը լսել: Անոնք շատ անգամ այն պատմութիւնը լսած էին իրենց մօրմէն, որ կամ կարդացած էր և կամ անոր վրայով խօսած էր անոնց. և հիմա ալ անոնք կ'ուզէին որ հայրը կարդայ նոյն պատմութիւնը:

«Բոլորը ճշմարիտ է, այնպէս չէ՞, հայր», հարցուց Մարիամ:

«Ս, յո», բոլորն ալ ճշմարիտ է՝ պատասխանեց հայրը:

«Ս, մէ՞ն բան», հարցուց Յակոբ:

«Ս, յո, ամէն բան. վասն զի Աստուածաշունչն Աստուծոյ խօսքն է, և անոր մէջ ամէն բան որ իբր ճշմարտութիւն դրուած է՝ ճշմարիտ է»:

«Աստուած չինեց Սուրբ Գիրքը»:

«Սուրբ Գիրքին մէջ դրուած ամէն բան Աստուած գրել տուաւ: Միտքդ չէ՞, Մարիամ, թէ երբ մայրդ դուրսն էր, ուզեցիր նամակ մը գրել անոր»:

«Ս, յո», ըսաւ Մարիամ, «բայց չկրցայ գրել, մինչեւ որ դուն իմ ձեռքս չբռնեցիր»:

«Ս, յո, այնպէս ըրի, գրիչը քու ձեռքիդ մէջ դրի, և քու ձեռքդ իմինիս մէջ բռնելով շարժեցի, և այնպէս մօրդ զրկուած նամակը դրուեցաւ, և ան ալ կրցաւ կարդալ զայն, և ըսաւ թէ ան իմ դրածս էր ոչ թէ քուկդ»:

«Ճիշդ այնպէս էր», պատասխանեց Մարիամ, «քանզի դուն քու ուզածիդ պէս գրեցիր: Ես գրիչը բռնելէն զատ ուրիշ բան մը չըրի, և այնչափն ալ չէի կրնար ընել եթէ դուն ինձի չօգնէիր»:

«Շատ աղէկ, ինչպէս որ դուն մօրդ նամակ մը գրեցիր իմ օգնութեամբս, Աստուած ալ սուրբ մարդոց գրել տուաւ ինչ որ ուզեց: Սուրբ Հոգւով ինքն անոնց միտքերուն մէջ զգրելու բաներ դրաւ, և անոնք ալ Անոր ուզածներէն տարբեր բան մը չգրեցին»:

Ուստի Մուրբ Գիրքը , թէեւ մարդոց ձեռքով գրուած է , Աստուծոյ խօսքը կը կոչուի” :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

ԲՈՂՈՐ ՄՍՐԴԻԿ ՄԵՂԱՆՉԵԼՈՒ

ՀԵՆՐԻԿՍ ՄՐՏՈՎ ԾՆԵՆՕ ԵՆ

« Յովսեփայ եղբայրները , որ անոր այնչափ անդթութիւն ըրին , շատ չար մարդիկ էին , այնպէս չէ՞ , հայրիկ” , հարցուց Մարիամ :

« Այո չար էին” , պատասխանեց հայրը :

– « Բայց գիտէ՞ք թէ անոնց չարութիւն և անդթութիւն ընելու բուն պատճառն ի՞նչ էր” :

« Յովսեփայ հօրը զանիկա իրենցմէ աւելի սիրելն էր , այնպէս չէ՞” , հարցուց Յակոբ :

– « Այդ բանին համար նախ և առաջ սկսան զանի ատել , բայց անոնց չարութեան բուն պատճառն ան չէր : Ես ձեզի ըսեմ ճիշդ ինչ էր այն պատճառը :

Յովսեփայ եղբայրները չար սիրտ ունէին , զԱստուած չէին սիրեր , և հոգ չէին ըներ անոր պատուիրածները կատարելու :

Անոնց սրտերը նախանձով , ատելութեամբ և ամէն տեսակ չար զգացումներով լեցուն էին . Աստուծոյ աղօթք չէին ըներ , որ Անիկա այս չար զգացումներն իրենց սրտերէն հանելով՝ տեղը բարի զգացումներ դնէր : Ուստի երբ անոնք տեսան թէ իրենց հայրն Յովսեփը աւելի կը սիրէր քան թէ զանոնք , մէկէն սկսան Յովսեփին ատել , իրենց մտքերուն մէջ բարի բան մը չկար , որ զանոնք չար զգացումներէ և գործերէ արդիլէր :

Ուրիշ մեծ ճշմարտութիւն մ’ալ ըսեմ ձեզի ,

Բոլոր մարդիկ չարութեան հակամէտ սրտերով աշխարհ կուգան :

Աշխարհիս մէջ եղած բոլոր չար գործքերուն բուն պատճառն այս է : Յովսեփայ եղբայրներուն սրտերն ուրիշ մարդոց սրտերէն չար չէին . ինչու որ բոլոր մարդիկ մեղք գործելու հակամէտ սրտեր ունին ի բնէ : Իմ սիրելի պզտիկ տղայքս այսպիսի սրտերով ծնած են : Դուք ալ երբեմն չարութիւն կ’ընէք , այնպէս չէ՞ , Մարիամ” :

« Այո, հայր, երբեմն կ'ընենք », ըսաւ պղտիկ տղիկը քեթին տակէն :

– « Բայց, եթէ ձեր սրտերը չար չըլլային, դուք բնաւ չար բան մը պիտի չընէիք, և այն պիտի բան մ'ընելու փափաքն անգամ պիտի չունենայիք, քանի որ անոր դէշ բան ըլլալը դիտէիք : Միշտ պիտի սիրէիք աղէկ բաները և նեղ : Երբ մենք ուրիշները կը մեղադրենք անոնց չար գործերուն համար, մոռնալու չենք թէ մենք ալ շատ անգամ մեղք կը գործենք, և անոնց պէս մեղանշելու հակամէտ սրտեր ունինք » :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

ԱՍՏՈՒԱԾ

ՄԵՐԻՆ ՍՈՒՐԻ ՍՏԵՂԾԻՅ

– « Ուրիշ ճշմարտութիւն մ'ալ պիտի ըսեմ ձեզի, եթէ դուք իմ ըսածներէս չէք ձանձրանար », ըսաւ հայրը :

« Մտքերնիդ կուգայ արդեօք այն բաներն, որ քանի մը օր առաջ ըսի ձեզի ամէն բան ստեղծող Աստուծոյ վրայով » :

« Այո », պատասխանեց Մարիամ, « դուն ըսիր թէ աշխարհն և ամէն տեսնուած բաներն Աստուած ստեղծեց » :

« Այնպէս է, բոլոր կենդանի արարածները, հրեշտակները, մարդիկը և ամէն տեսակ անասուններն Աստուած ստեղծեց : Աստուծոյ վրայով ըսածներէս ուրիշ բան մ'ալ կը յիշէք », հարցուց դարձեալ հայրը :

« Դուն ըսիր թէ Աստուած շատ բարերար է մեզի », ըսաւ Յակոբ :

– « Այո, շատ բարերար է, միանգամայն սուրբ : Կը կարծէք թէ սուրբ Աստուած մը պիտի ստեղծէր մարդոց պէս չար սիրտ ունեցող արարածներ, որ կ'ուզեն Աստուծոյ արդիւած բաներն ընել » :

« Ես չեմ կարծեր », ըսաւ Մարիամ, « բայց բանը ի՞նչպէս եղաւ, հայր » :

– « Մտիկ ըրէ որ ըսեմ. Աստուած մարդը սուրբ ստեղծեց. սկիզբէն մարդուն վրայ մեղք չկար. անոր խորհուրդներն և ճամբաները բոլորն ալ բարի էին : Անատեն մարդը զԱստուած կը սիրէր, և ջանք կ'ընէր ամէն բանի մէջ Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ : Անատեն աշխարհիս մէջ ոչ արտամութիւն կար, ոչ լաց, ոչ ալ ցաւ. վասն զի մեղք չեղած սեղը արտամութիւն ալ չկայ » :

Բայց դժբաղդտրար օր մը մարդը մեղք գործելով՝ անհնազանդ եղաւ այս բարերար և սուրբ Աստուծոյն :

Անատեն մարդուն սիրտը չարին հակամէտ եղաւ : Ասիկա մարդուն յանցանքովն եղաւ՝ ոչ թէ Աստուած զանի այնպէս ստեղծեց : Մարդը

փոխուեցաւ, բայց Աստուած անփոփոխ մնաց :
Աստուած տակաւին բարերարը և սուրբ է

Ուրիշ ժամանակ դարձեալ այս բանիս վրայ
ձեզի կը խօսիմ” :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

ՊՂՏԻՍ ՄԵՂԻՔ ՉԱՆՅ

Նոյն օրը իրիկուան, Մարիամ գիշեր բարի՛
լսելու համար հօրը սենեակը մտաւ, և սա ալ
ըսաւ անոր, “ Հայր ես բան մը գիտեմ” :

“ Իրա՛ւ, ի՞նչ բան գիտես, ըսէ տեսնեմ”,
պատասխանեց հայրը :

– “ Ես գիտեմ թէ որուն վրայով դուն այս
առտու խօսեցար . Ադամի վրայ էր” :

– “ Շխտակ ըսիր, Ադամ էր անոր անունը :
Անիկա Աստուծոյ առաջին ստեղծած մարդն էր,
Եւայ ալ առաջին կինը : Անոնք Աստուծոյ ար-
դիւրածն ընելով և սուրբ չմնալով, անոնց զաւ-
կըններն ալ սուրբ չծնան :

Մենք Ադամայ ու Եւայի զաւակներն ենք,
և բոլոր այս աշխարհիս մէջ եղած մարդիկ ա-
նոնց զաւակներն են, և ամէնքս ալ չար սիրտ
ունինք :

Բայց կրնա՞ք ինծի ըսել թէ ի՛նչ էր Աստու-
ծոյ արդիւրած բանը, որ Ադամ և Եւայ ըրին” :

“ Այո, կրնամ ըսել”, պատասխանեց Յակոբ .
“ անոնք պտուղ քաղեցին ծառէ մը, որմէ Աս-
տուած պատուիրած էր անոնց չուտել” :

– “ Ուրախ եմ որ ըսածներս միտք կը պահէք,
և հիմա կ’ուզեմ որ ջանք ընէք սա ալ միտք
պահելու, թէ պզտիկ մեղք չկայ :

Գուցէ մեր նախածնողք կը խորհէին թէ ար-
դիւրած ծառէն պտուղ մը քաղելը շատ սլըզ-
տիկ յանցանք է . բայց այնպէս չէր, մեծ յան-
ցանք էր, քանզի Աստուծոյ, իրենց արարչին,
անհնազանդութիւն էր : Իմ սիրելի տղաքս, ա-
տոր վրայ ամէն օր խորհեցէք, քանի որ կ’ապ-
րիք, և բնաւ չար բան մը մ’ընէք՝ զայն պզտիկ
մեղք համարելով, այլ յիշեցէք որ, որ և իցէ
արդիւրած բան ընելը մեծ մեղք է : Գիշեր բա-
րի” :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

ԴԵՐԵՕՄԵՆԵՏՈՒՆԸ

Մարիամու և Յակոբայ տանը քով Եկեղեցի
կար, և անոր մօտ գերեզմանատուն մը :

Գերեզմանատան դռները կղզուած չէին, և
անոր մէջ քայելու լայն ճամբայ մը կար, որ
դէպ ՚ի միւս կողմի գեղեցիկ արտերը կը տա-
նէր : Անոնք շատ անգամ գերեզմանատունէն

արտերը կ'երթային, երբեմն անոնց հայրն ալ հետ կ'երթար :

Անոնց տանը պատուհաններէն դերեզմանատունը կը տեսնուէր, և շատ անգամ կը պատահէր որ երբ հոն մեռել մը կը բերուէր, տղայք թաղման պաշտօնը կը տեսնէին :

Տղայք պզտիկ էին, բայց գիտէին թէ հողը դրուած անտուկին մէջ ինչ կար, քանզի անոնց մէկ պզտիկ եղբայրը մեռնելով, այնպէս սընտուկով թաղուած էր :

Իսեղճ տղայք շատ լացին, երբ իրենց սիրելի պզտիկ եղբայրը կորսնցուցին. և անոնց անտանելի կը թուէր, որ անոր մեռեալ մարմինը հողը պիտի դրուէր, և այնուհետեւ զանի բնապիտի չլինային տեսնել : Անոնց ծնողքը ջանացին զանոնք մխիթարել ըսելով՝ թէ պզտիկ եղբորդ հողին երկինք գնաց, և թէ հոն աւելի երջանիկ պիտի ըլլայ :

Ծնողքն անոնց ըսին նաեւ որ, եթէ անոնք ալ Աստուծոյ հնազանդին և Տէր Յիսուս Քրիստոսը սիրեն, իրենց եղբայրը պիտի տեսնեն երկինքը, և անոր հետ յաւիտեան երջանիկ պիտի ըլլան :

Եղբորը մեռած ժամանակ Մարիամ և Յակոբ պզտիկ էին, և չէին կրնար աղէկ հասկընալ ամէն բան որ անոնց կ'ըսուէր. բայց կը հաւատային այն բաներուն :

Շատ անգամ կը խօսէին մեռած պզտիկ Յովհաննէսին վրայ, և կը զարմանային խորհելով՝ թէ արդեօք անիկա ինչ կ'ընէ երկինքը : Երբ դերեզմանատունէն կ'անցնէին շատ անգամ իրենց եղբորը դերեզմանին քով կը կայնէին, և անոր վրայ կը խօսակցէին :

Երբ իրենց տունը հիւր կուգար, կ'ուզէին դերեզմանատունը տանիլ զանի, և իրենց սիրելի պզտիկ Յովհաննէս եղբորը թաղուած տեղը ցուցնել. և բնաւ չէին մոռնար ըսելու թէ «Յովհաննէս երկինքն է հիմա, և մենք ալ, եթէ բարի ըլլանք և Տէր Յիսուս Քրիստոսը սիրենք, հոն պիտի երթանք երբ մեռնինք : Անատեն Յովհաննէսը դարձեալ պիտի տեսնենք, և այլ եւս բնաւ պիտի չիզատուինք անկէ, մեր հայրն ու մայրն ալ հոն պիտի ըլլան, և մենք անա-

տեն շատ երջանիկ պիտի ըլլանք” : Ասոնք էին այս պզտիկ տղոց խորհուրդները :

ԳԼՈՒԽ Ի

ՊԵՏՐ Ի ՈՐ ՄԵՂՆԵՐԸ ՊԵՏԺՈՒԻ

Ադամայ ու Եւայի վրայ խօսելուն հետեւեալ օրը Մարիամ և Յակոբ իրենց հօրը հետ դերեզմանատունը պտըտելու երթալով, սիրելի Յովհաննէսին գերեզմանին քով կայնեցան, և հայրն ըսաւ անոնց « Գիտէ՞ք, ինչո՞ւ համար ձեր եղբօրը մարմինը հողը դրուեցաւ » :

« Այո », պատասխանեց պզտիկ աղջիկը արցունք թափելով, քանզի առանց արցունքի Յովհաննէսին վրայով չէր կրնար խորհիլ, « մեռաւ, և անկէ ետքը մարմինը գերեզման դրուեցաւ » :

« Բայց ինչո՞ւ մեռաւ », դարձեալ հարցուց հայրը :

— « Հիւանդ ըլլալուն համար, այնպէս չէ՞, հայր » :

« Այո », պատասխանեց հայրը, « շատ սաստիկ էր անոր հիւանդութիւնը. սիրելի մանկիկը շատ ցաւ քաշեց » :

Բայց ուրիշ բան մը պիտի հարցընեմ ձեզի : Ինչո՞ւ համար քու սիրելի եղբայրդ Յովհան

նէս անանկ սաստիկ հիւանդութիւն և այնչափ ցաւ քաշեց » :

Մարիամ և Յակոբ երկուքն ալ շփոթեցան : « Հասկըցընեմ ձեզի » ըսաւ հայրը, « եթէ այս աշխարհիս մէջ մեզք չըլլար, ոչ ցաւ, ոչ հիւանդութիւն և ոչ ալ մահ պիտի ըլլար : Բայց Աստուծոյ կամքն և օրէնքն այս է որ մեզքը պատժուի, և մեզքին մէկ պատիժն ալ մահն է : Քու սիրելի եղբայրդ Յովհաննէս մեռաւ, մեղաւոր ծնողներէ ծնած ըլլալուն և մեղսալից բնութիւն ունենալուն համար » :

Ամենուն ալ մահուան բուն պատճառն այս է : Մահը տեսակ մը պատիժ է, որով սուրբ և արդար Աստուած կը պատժէ մեզքը : Աշխարհիս մէջ մեր կրած բոլոր տրտմութիւնները մեր վրայ կու գան մեղանշական բնութիւն մը ունենալուս համար : Բայց ամենէն գէշն այս չէ. մարմինը մեռնելէն ետքը՝ անմահ հողին ալ կրնայ պատժուիլ : Աստուած Սուրբ Գիրքին մէջ կ'իմացընէ մեզի թէ ամէն մեզք գործող հողին պիտի պատժուի : Այնպիսի հողի մը երկինք չի կրնար երթալ որ երջանիկ ըլլայ, այլ դժոխքը պիտի բանտարկուի, ուր ամէն բան թշուառութիւն է և ցաւ » :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

ԱՄԵՆՆԵՆ ԼԵՒԸ

Խեղճ Մարիամ շատ տրամուլթիւն զգաց և շատ արցունք թափեց մինչ հայրը մեղաց պատժոյն վրայով կը խօսէր : Հայրը տեսաւ ասիկա, և չէր ուզեր որ աղջիկը տրտում մնար, ուստի ըսաւ, « Գերեզմանատունէն ելլենք, արտերը քիչ մը պտըտինք, և անատեն բան մ'ըսեմք եզի և Յակորայ, որով մխիթարուիք : Ճշմարտութիւններուն ամենէն լաւը ձեզի պիտի ըսեմ » :

Անատեն անոնք արտերը գացին, և քանի որ կ'երթային՝ Մարիամու արցունքը կտրեցաւ : Թերեւս գիտէր հօրը զրուցելու այն ուրախաբար և մեծ ճշմարտութիւնը, քանզի տարակոյս չկայ թէ շատ անգամ լսած էր անոր վրայով : Բայց այնպիսի ճշմարտութիւններ կան, որ անոնց վրայ որչափ որ խօսինք կամ խորհինք, տակաւին քիչ է :

— « Չեզի բան մը կ'ուզեմ հարցնել. շատ անգամ լսած էք ինչ որ ես և ձեր սիրելի մայրը և ուրիշներ Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով խօսած և կարգացած ենք, այնպէս չէ՞ » :

« Այո, հայր, շատ անգամ », պատասխանեց Մարիամ :

— Ուրեմն կրնան ըսել ինծի թէ Տէր Յիսուս Քրիստոս ո՛վ է » :

— « Այո, Աստուծոյ Որդին է » :

— « Ուստի սիրելի աղջիկս, մարդոց գիտցած ճշմարտութիւններուն ամենէն լաւը սա է որ, Տէր Յիսուս Քրիստոս, Աստուծոյ Որդին, աշխարհ եկաւ մեզի պէս մեղաւորները փրկելու : Հիմա մտիկ ըրէք, քանզի շատ կը վափաքիմ այս մեծ ճշմարտութիւնը պարզապէս ձեզի հասկըցնել :

Աստուած վճռած է որ եթէ մարդիկ Անոր դէմ մեղանչեն, պատժուին, տրամուլթիւն ունենան այս աշխարհիս մէջ, անոնց մարմինները մեռնին, հողիներն ալ երկինքէն աքսորուին : Մեր նախածնողք, Ադամ ու Եւայ, Աստուծոյ այս վճիռը գիտէին, սակայն Անոր դէմ մեղանչեցին : Նմանապէս բոլոր մարդիկ Աստուծոյ դէմ կը մեղանչեն : Ուստի պետք է որ ամէնքը պատժուին, քանզի Աստուծոյ խօսքն ի հարկէ պիտի կատարուի : Բայց Աստուած ուզելով մեղաւորներուն հողիները փրկել, փրկիչ մը գտաւ, իր սիրելի Որդին, որ աշխարհ գալով մարդու մը պէս ապրեցաւ և խաչին վրայ մեռնելով՝ մեղաւորներուն տեղը մեղաց պատիժը կրեց : Եւ այս կերպով Աստուծոյ խօսքն աւրուած չըլլալով՝ Անոր արդարութիւնը յայտնուեցաւ, և միանգամայն մարդոց փրկուելուն ճար մը գտնուեցաւ. քանզի ով որ իր մեղքէ

բուն վրայ զղջալով՝ Աստուծոյ սիրելի Որդւոյն անունովը թողութիւն կը խնդրէ՝ պիտի վերկուի :

Աստուած անոր նոր սիրտ և ուղիղ հոգի կուտայ, և այսպէս մարդը կը պատրաստուի երկինք երթալու և հոն բնակելու յաւիտեան :

Եթէ մենք այսպէս ընենք, Աստուած մեզ սլ պիտի պատրաստէ երկնից համար : Մեծ ճշմարտութիւններուն ամենէն լաւն ասիկա չէ⁶⁾ :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

ՓՈՒՇԷՆՆԵՐ

Մարիամու և Յակոբայ Հայրն այն ժամանակ Աստուծոյ սիրոյն վրայ ուրիշ բան մը չըսաւ անոնց :

Գիտէր թէ պզտիկ տղայք կը ձանձրանան երբ բանի մը վրայով շատ կը խօսուի, և բնաւ չէր ուզեր անոնց մտքերն այսպէս ձանձրացընել . ուստի սկսաւ խօսիլ ուրիշ բաներու վրայ : Արտերուն մէկուն մէջ պզտիկ լիճ մը կար, որուն եզերքն երկայն կնիւն (սալ) կը բուսներ : Հայրն ասոնցմէ քանի մը հատ քաղելով ըսաւ տղոցը, « Տղայութեանս ժամանակ շատ կը զուարճանայի կնիւններն հիւսելով և պզտիկ կողովներ շինելով :

Սիրելի քոյր մ'ունէի, որուն հետ շատ անգամ արտերը կ'երթայի, և ասոնց պէս կնիւններ կը ժողվէինք : Կը յիշեմ թէ անգամ մը դիւարի (շփո) շինեցինք քրոջս պաճուճապատանքին (պէպէ) համար » :

« Այսպիսի դիւարի մը շատ գեղեցիկ է », ըսաւ Յակոբ :

« Ես ալ կ'ուզեմ այնպիսի դիւարի մ'ունենալ պաճուճապատանքիս համար », ըսաւ Մարիամ . « Եթէ կամիս, ինծի համար հատ մը շինէ » :

« Հոս չեմ կրնար շինել », պատասխանեց հայրը, « քանզի ասեղ և դերձան պէտք է : Բայց բան մը կրնանք ընել . հիմա ասոնցմէ շատ մը հիւսելով տուն կը տանիք, և յետոյ ձեր մօրմէն կը խնդրէք որ դանոնք մէկտեղ կարէ » :

Ուստի երեքն ալ նստան . և Մարիամ հօրը հիւսած ժամանակը կը դիտէր դանի :

Հայրն երբ բաւական հիւսեց, անոնցմէ պղտիկ պսակ մը շինելով՝ դրաւ Մարիամու գլուխը որ իր դիւարիկը հանած էր : Մարիամ այնչափ հաւնեցաւ պսակին, որ կ'ուզէր զանկա գլուխը դրած մինչեւ տուն երթալ, իր գլուխարկն ալ հօրը տալ : Բայց հայրը, « Ոչ », ըսաւ, « լաւ է որ դիւարիկդ դնես, և եթէ կ'ուզես՝ պսակն ալ ես կը տանիմ » : Աղջիկը հաճեցաւ այնպէս ընել, քանզի գիտէր թէ միշտ հօրը կամացը հպատակիլ աղէկ է :

Անոնց եղած տեղւոյն մօտերը տեսակ մը մա-

րենի կը բուսնէր, երկայն ճիւղերով և յիռւշե-
րով լեցուն, որ ճամբուն վրայ կախուած էին :

Մարիամու շրջադէտարը (Յիսուս) փուշերուն
մէկէն բռնուեցաւ, և պէտք եղաւ որ հայրը
զայն ազատէր անկէ : « Այսպիսի փշոտ ճիւղե-
րէ շինուած պսակ մը կը սիրես », հարցոց հայ-
րը, երբ Մարիամ փուշերէն ազատած էր :

— « Ամենեւին չեմ սիրեր, հայր, ան զիս պի-
տի ճանկըռտէ, ինծի պիտի մնասէ, և միսս
պիտի արիւնոտէ » :

« Կարծեմ թէ այնպէս պիտի ըլլար », ըսաւ
հայրը, « ես բնաւ չեմ ուզեր քեզի մնասել,
աւելի կ'ընտրեմ ինծի մնասել քան թէ քեզի :
Գիտես արդեօք, ատենօք որուն գլուխը փու-
շէ պսակ դրին » :

« Յիսուսին », պատասխանեց պզտիկ աղջիկը :
Այսպէս խօսակցելով տուն հասան :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

ՊԶՏԻԿ ՏՂՈՅ

ՀՐԵՄԵՆ ԱԵՅ ԲԲԻՍՏՈՍԻ ԵՐԹԱՆՈՒ

Մարիամ և Յակոբ միշտ կ'ուզէին պառկե-
լէն առաջ իրենց հօրը սենեակն երթալ և, Գի-

շեր բարի, ըսել անոր. և եթէ անատեն հայրը
շատ դորժ չունենար, զանոնք քովը կ'առնէր
և այլեւայլ նիւթերու վրայ քիչ մը անոնց հետ
կը խօսէր :

Վերը յիշուած խօսակցութեան դիշերը, երբ
տղայք անոր քով նստած էին, հայրն ըսաւ,
« Կը յիշէ՞ք ինչ բանի վրայ էր մեր խօսակցու-
թիւնը դերեղմանատան և արտերուն մէջ » :

« Տէր Յիսուս Բրիստոսի վրայով էր », պա-
տասխանեց Յակոբ :

« Այնպէս էր », ըսաւ հայրը. « ուրեմն կըր-
նա՞ք ըսել ինծի թէ ո՛ւր է հիմա Տէր Յիսուս » :

« Երկինքն է », ըսաւ պզտիկ աղջիկը :

— « Ուրիշ տեղ ալ չէ՞ » :

« Չեմ գիտեր », պատասխանեց Մարիամ :

« Երկրիս վրայ ալ է », ըսաւ հայրը. « Անիկա
Սատուած է, ինչպէս որ մարդ ալ է. քանզի
Հայրը, Որդին և Սուրբ Հոգին մէկ Աստուած
է : Այսպէս ըլլալով՝ Անիկա կարող է մեղաւոր-
ները փրկել, և բոլոր իրեն եկողները օրհնել :
Բայց կ'երեւայ թէ դուք չէք գիտեր անոր եր-
թալ ինչ ըսել է : Աղօթք ընել սորված էք. եր-
բեմն քովս ծունր դնելով աղօթք կ'ընէք ինչ
պէս որ պիտի ընէք այս իրիկուն » :

Կը յուսամ թէ աղօթքի մէջ ինչ որ պիտի
ըսէք, անոր վրայ պիտի խորհիք » :

Անատեն տղայքը ծունր դրին հօրը քով, և
քանի մը պարզ խօսքերով կարճառօտ աղօթք

մ'ըրին՝ ինչպէս որ սորված էին : Կարծեմ թէ անոնց հայրն ալ աղօթք մ'ըսաւ, անոնց ծնկան վրայ եղած ժամանակը :

Աղօթքը լմնցրնելէն ետքը հայրն ըսաւ, « Սիրելի տղայքս, եթէ սրտանց աղօթք ընէք, Յիսուս Քրիստոսի դացող կ'ըլլաք : Ո՛վ որ անկեղծութեամբ Քրիստոսի աղօթք կ'ընէ, և կը հաւատայ թէ Անիկա կարող է իրեն ներել և զինքն օրհնել, Անոր դացած կ'ըլլայ, և Ան ալ ըսած է թէ իրեն դացողներուն մէկը պիտի չլռընտուի, Ուրիշ մեծ ճշմարտութիւն մ'ալ պիտի ըսեմ ձեզի, որ ձեր սիրտերն ուրախացընէ երբ անոր վրայ խորհիք, այսինքն թէ՛ պզտիկ տղայոց հրաման կայ Քրիստոսի երթալ :

Անիկա, « թող դան՛ », ըսած է : Ժամանակաւ երբ ինք երկրիս վրայ էր, ծնողք իրենց տղայքն անոր բերին, որ անոնց վրայ ձեռք դնէ և զանոնք օրհնէ :

Քովը կեցող քանի մը չափահաս մարդիկ կը յանդիմանէին բերողները, բայց Աստուծոյ բաւերար և հեղ Որդին ըսաւ, « թող տուէք ատմանը տղոցը, և մի արդիւնէք ատոնք ինծի դաւէն, ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը ատանկներունն է » :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

ԾՆՆԻՆԵՆ ՏԵՐԵՒԵՐԸ

Առտու մը Մարիամու և Յակոբայ հօրը սենեակին դուռը զարնուեցաւ, բայց ձայնը քիչ ըլլալուն համար, հայրը վստահ չէր թէ իրօք դուռը կը զարնուէր թէ ոչ. ուստի առանց բան մ'ըսելու ականջ դրաւ : Քիչ մ'ետքը դուռը նորէն զարնուեցաւ աւելի ուժով, և անատեն « Հրամնեցէք », ըսաւ հայրը : Դուռը բացուեցաւ, և պզտիկ Մարիամ և եղբայրը ներս մտնելով ըսին, « Հայր, հիմա մենք սորվեցանք քու դուռդ բանալ. ուստի երբ ուրիշ անգամ զարնենք, հարկ չէ որ դուն տեղէդ ելլես » :

« Կը տեսնեմ որ դուք կրնաք դուռս բանայ », ըսաւ հայրը, « բայց ձեռքիդ ի՞նչ է, Յակոբ » :
– « Չե՛ն դիտեր, հայր, այսօր չորս տարին լմնցուցի, ու հինգերորդը մտայ, և ասիկա իմ

Ժննդեանս տարեդարձին կարկանդակն է, որ քեզի համար բերի”:

Այն կարկանդակը շատ աղէկ էր, քանզի Յակոբայ մայրը շինած էր զայն: Երբ հայրը կերաւ՝ «Շատ աղէկ է», ըսաւ: Ասոր վրայ Յակոբ ուրախ եղաւ. մեծ տրտմութեան պատճառ պիտի ըլլար անոր՝ եթէ կարկանդակը շինուելու ժամանակ աւրուէր:

«Քու տարեդարձդ մոռցած չէի, Յակոբ», ըսաւ հայրը, «ծնողք այնպիսի օրերը չեն մոռնար»:

Ես չամչով կարկանդակ չունիմ որ քեզի տամ, բայց կարծեմ թէ պզտիկ գիրք մը կրնամ գրտնել տարեդարձիդ օրը պարգեւ տալու քեզի:

Հիմա կրնաս քիչ մը կարդալ, և թերեւս գալու տարեդարձէն առաջ, բոլորովին պիտի լմնցընես այս գիրքը, և անատեն աւելի մեծը կուտամ քեզի”:

Յակոբ Հօրմէն խնդրեց որ իր անունը գրէ գրքին մէջ, և ըսաւ, «Այսօր ասկէ քիչ մը պիտի կարդամ մօրս”:

«Յակոբ», ըսաւ հայրը, «կարծեմ թէ քիչ մ’առաջ ըսած խօսքերուս վրայ աղէկ խորհած չէի, երբ զանոնք ըսի: Կը յիշե՞ս ինչ ըսի քեզի”»:

– «Ըսիր թէ գալու տարեդարձիս աւելի մեծ գիրք մը պիտի տաս ինծի, հայր”:

– «Այո, բայց կրնայ ըլլալ որ իմ պզտիկ տղաս չապրի մինչ միւս տարեդարձին օրը: Յակոբ,

կը ջանամ այս ճշմարտութիւնը միտքդ պահել, թէ չորս տարեկան պզտիկ տղան ալ կրնայ մեռնիլ”:

«Եթէ այնպիսի բան մը պատահի, երանի՞թէ այն ատեն երկինք երթայի ես», ըսաւ Յակոբ:

«Ուստի, սիրելի դաւակս, եթէ ատանկ փափաք մ’ունիս, պէտք է որ հիմակուընէ սկսիս Յիսուսը սիրել և անոր աշակերտն ըլլալ», պատասխանեց հայրը:

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

ՓՈԹՈՐԻՒ ՄԸ

Յակոբայ ծննդեան տարեդարձէն քանի մ’օր ետքը մեծ փոթորիկ մը ելաւ, որ գիշերուընէ սկսաւ: Մարիամ և Յակոբ չարթընցան, քանզի տղոց քունը ընդհանրապէս խորունկ է, բայց անոնց հայրն ու մայրը քանի մը ժամ շարունակ հովին անձրեւին և որոտման ձայնը լսած, և փայլատականց պայծառ լոյսը տեսած էին: Երբ Մարիամ և Յակոբ ալ առտուանց անկողինէն ելան, այն սոսկալի որոտումը լսելով՝ շատ վախցան, և կը կարծէին թէ այնչափ առատ անձրեւ բնաւ տեսած չէին:

Անոնց պատուհանին դիմացի ճամբան լիճ մը դարձած էր, հոյն ալ այնչափ սաստիկ էր, որ ծխնելուզին մէջէն փշած ժամանակը կը լսուէր անոր ձայնը: Տղայք կը կարծէին թէ տունը կը շարժէր, ուստի և շատ ուրախացան երբ ծնողաց քով երթալու պատրաստուեցան:

Նախաճաշկի սենեակէն պարտեզը կը տեսնուէր: Նախընթաց օրը՝ այս պարտիզին ճամբուն երկու կողմի բարձր կոթերով և գեղեցիկ դըլուխներով շուշաններուն վրայ կը սքանչանային տղայքը, բայց հիմա տեսան որ այն ծաղիկները հովէն ծուած և անձրեւէն զարնուած էին, այնպէս որ անոնց գեղեցիկութիւնը բոլորովին խանդարուած էր: Տղայք շատ տրամեցան շուշաններուն այսպէս աւրուած ըլլալուն վրայ: Անձրեւը դեռ կուգար և հովը կը փշէր, թէեւ փայլատակէն այնչափ սաստիկ, որոտման ձայնն ալ դիչերուան պէս չէր, բայց դեռ Մարիամ ու Յակոբը վախընկելու չափ բան կար, այնպէս որ անոնք սիրտ չունէին խաղալու:

Նախաճաշկի ժամանակ հայրը խօսելով Աստուծոյ մարդասիրութեանը վրայ ըսաւ անոնց, « փոթորիկը կը զրկուի օդը մաքրելու և զայն պարզ ու առողջարար ընելու համար »:

Խօսեցաւ նաեւ Աստուծոյ ողորմութեանը վրայ՝ որ զանոնք անվտանգ պահած էր բոլոր գիշերը, միանգամայն ըսաւ անոնց թէ Աստուծոյ համար որչափ դիւրին է, եթէ կամենայ,

այնպիսի փոթորիկ մը զրկել որ մէկ ժամու մէջ ամբողջ երկիրը կործանէ: Նաեւ չմոռցաւ ըսելու տղոցը թէ բոլոր զԱստուած սիրողներն ապահով են ամէն փոթորիկէ, և թէ բան մը չի կրնար անոնց վնասել. քանզի եթէ իրենց երկնաւոր Հայրը յարմար կը տեսնէ զանոնք պահել, փոթորիկ մը չի կրնար դպչիլ անոնց, և թէ երբ Աստուած յարմար կը տեսնէ որ անոնք մեռնին փոթորիկով կամ ուրիշ կերպով, անատեն անոնց երանեալ հոգիներն իր քովը կ'առնու:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

ՎՏԱՆԳԸ ՄԵՉ ՄԵՐ

ՊԵՐՏԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱԵՏԵՐՆԻՆ ԵՏ ՊԵՇԵՒՈՒ ՉԻ:

Կէս օրուան ատենները փոթորիկն անցնելով՝ հովը կտրեցաւ, անձրեւը դադրեցաւ, որոտում չէր լսուէր և փայլատականց լոյսն ալ չէր տեսնուէր: Արեգակն ամպերուն ետեւէն ելլելով՝ այնպէս պայծառ կը ծագէր, որ ճամբաները շուտով սկսան չորնալ. և պզտիկ թըռչուններն՝ որ մինչեւ այն ատենը հանդարտ և լռիկ կեցած էին, հիմա ծառէ ծառ կը թըռ-

չրտէին և իրենց անուշիկ երգովն օգը կը լե-
ցընէին :

Մարիամ և Յակոբ շատ ուրախացան որ փո-
թորիկն անցաւ :

Բայց մինչ անոնք կ'ուրախանային , անոնց
ծնողքը տխուր լուր մ'առին :

Մարդ մը եկաւ անոնց իմացընելու թէ ծո-
փուն մօտ տուներուն մէջ բնակող խեղճ կանայք
և տղայք շատ սրտմուծեան մէջ են . քանզի ի-
րենց ընտանիքէն բոլոր ձկնորսներն առջի դի-
շերը նաւակներով ծովն ելած էին ձուկ բռնե-
լու , և հիմա այն նաւակներէն միայն մէկը կը
տեսնուէր . ուստի կը վախնային թէ միւս նա-
ւակներն ընկղմած և բոլոր մէջի մարդիկ խեղ-
դուած էին : Նաեւ կ'երեւար թէ տեսնուած
նաւակն անգամ պիտի չկրնար ցամաքը հաս-
նիլ : Երբ Մարիամու ու Յակոբայ հայրը լսեց
ասիկա , թէեւ շատ յոյս չունէր որ պիտի կրը-
նար ձկնորսներուն մեծ օգնութիւն մ'ընել ,
բայց ինքզինք պարտաւոր կը ճանչնար ձեռ-
քէն եկածն ընել : Արդէն յիշուած է թէ ինք
ժամանակաւ ճամբորդութիւն ըրած էր . ուստի
գիտէր ծովուն վտանգներն , և կը կարծէր թէ
կարող պիտի ըլլար գէթ քիչ մը օգնել վտան-
գի մէջ եղող այն խեղճ մարդոց . ուրեմն ելաւ
նաւաստեաց հանդերձին նման խոշոր հանդերձ
մը հազաւ որ ծովն երթայ :

Մարիամ իր հօրն երթալը տեսնելով՝ լալ

սկսաւ , և կը խնդրէր անկէ որ նաւակով ծովը
չելլէ , չըլլայ թէ խեղդուի : Հայրը համբուրեց
պզտիկ աղջիկը , և ըսաւ , « Կը խոստանամ զդու-
շանալ և վայրապար զիս վտանգի մէջ չձգելը Բայց
առտուան ըսածս միաքիչ բեր , և սա մեծ ճըշ-
մարտութիւնն ալ յիշէ , սիրելի Մարիամն , թէ
մենք պարտաւոր ենք ըստ կարի օգնել մեր
ընկերներուն և թէ վտանգը մեզ այս պարտա-
ւորութենէն ետ պահելու չէ » :

Անատեն հայրն ու մայրն իրարու հետ քիչ
մը խօսելէն ետքը , հայրը պզտիկ աղջիկն ու
Յակոբը համբուրելով , « Մնաք բարով » , ըսաւ ,
և շուտ մը դէպ 'ի ծով քալեց :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

ՏՂԱՅՈՅ ՀԱՅՐՆ

ԵՊԵՀՈՎ, ԿԸ ԴԵՌԿԵՅ

Մարիամ և Յակոբ այն օրէն առաջ իրենց
հայրը նաւաստուոյ հազուստով տեսած էին :
Ամառները երբեմն անիկա տղայքն և անոնց
մայրը կ'առնէր և նաւակով ծովը կ'ելլէր : Ան
ատեն նաւավարի գլխարկ և բաճկոն կը հազ-
նէր , և տղայքն անոր վրայ ձկնորսի հազուս-
տը տեսնելով կը խնդային : Բայց հիմա չլսըն-
դացին : Անոնց սրտերը վախով լեցուած էին ,

յիշելով որ իրենց հայրը համարձակութեամբ այնպիսի մեծ փոթորիկէ մը ետքն այն ալեկոծեալ ծովը պիտի ելլէր : Սակայն մայրը շատ ջանաց անոնց հոգը փարատել :

Շատ ժամանակ տեւեց մինչեւ որ հայրը տուն դարձաւ : Կէս օրին չեկաւ, և ընթրիքին ժամանակն ալ դեռ դուրսն էր :

« Թող տուր որ քիչ մ'ալ կենամ, մայր », ըսաւ Մարիամ, երբ պառկելու ժամանակն եկաւ, « Թերեւս հայրս հիմա կուգայ » :

Յակոբ ալ ըսաւ, « Ես ալ կ'ուզեմ պառկելէս առաջ զանիկա տեսնել » : Մայրը հաճեցաւ անոնց խնդիրքը կատարել, անոնք ալ պատուհանին առջեւը կայնած հօրը դալուն կըսպասէին :

Վերջապէս ճիշդ երբ տղոց մայրն, « Ալ հիմա պառկելու էք », կ'ըսէր, տղայք պրռացին, « Ահա կուգայ, հայրս կուգայ », և սենեակէն դուրս փողոցը վազեցին զանի գիմաւորելու : Եկողն արդարեւ հայրն էր : Անիկա զանոնք գիրկն առաւ ու ըսաւ, « Ի՞նչ է աս, իմ պղղտիկ զաւկներս, տակաւին պառկած չէ՞ք » :

– « Ոչ, քանզի մայրս հրաման տուաւ որ ըսպասենք : Բայց, հայր, քու լաթերդ որչափ թաց են : Ինչէ՞ն այսպէս եղան » :

« Վազը կը պատմեմ ձեզի », ըսաւ հայրը, « հիմա պառկելու էք : շնորհակալ եմ ձեզի որ դուրս եղած ժամանակս զիս մտքէ չհանեցիք » :

Այս միջոցին տուն մտան, և տղայքն իրենց յօժար կամօքը ննջելու դացին :

Բայց երթալէն առաջ չմոռցան հարցընել թէ արդեօք այն խեղճ ձկնորսներէն խեղդուող եղա՞ւ : « Ոչ, մէկը չխեղդուեցաւ, ուրախութեամբ կ'ըսեմ թէ բոլորն ալ ողջ մնացին », ըսաւ հայրը :

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

ՆՈՒՅՆՆԵՐԻ

Հետեւեալ առտուն նախաճաշիկէն ետքը հայրը հարցուց իր զաւկներուն, « Հետո պտըտելու երթալ կ'ուզէ՞ք այս առտու » :

« Այո, հայր », պատասխանեցին երկուքն ալ, և ժամանակ չկորսնցընելով իրենց սենեակը վազեցին, ու շուտով եկան դուրս երթալու պատրաստ :

Հայրն ալ պատրաստ ըլլալով՝ մէկտեղ ճամբաց ելան :

« Ո՛ւր պիտի երթանք, հայր », հարցուց Մարիամ :

« Բլրոյն դագաթը, և ետքը ձկնորսներուն տնակները », ըսաւ հայրը :

« Ուրախ եմ », ըսաւ աղջիկը. « ուրեմն իրիկուան պատահած բաները պիտի պատմես, և պատմած ժամանակդ մենք ալ ծովը կրնանք նայիլ » :

Պայծառ առտու մըն էր, միայն հովը քիչ մը

շատ էր, քանզի փոթորիկէն ետքը դեռ բոլորովին իջած չէր: Ճամբան տեղ տեղ տղմատ էր, բայց տղոց հոգը չէր, քանզի անոնց ոտքի ամանները հաստ էին, և ուր որ ճամբան շատ գէշ էր, հայրը կը գրկէր տղայքը: Ծուռով բլրոյն դադաթը հասան, և հոն նստարանները չոր դտնելով՝ նստան քիչ մը յողնութիւն առնելու:

Ծովն առջի օրը տեսածնուն պէս հանդարտ և խաղաղ չէր. մեծ ու բարձր ալիքները ցամաքին կը զարնէին, և ճերմակ փրփուրներ օդն ՚ի վեր կը հանէին: Ալիքներուն ձայնն այնչափ սաստիկ էր, որ հարկ եղաւ Մարիամու, Յակոբայ և հօրը բարձրաձայն խօսիլ որ զիրար հասկընալու կարող ըլլան:

Տղայոց տեղը բարձր ըլլալով ծովէն վախ չունէր, և տղայք կը սիրէին ալիքներուն ձայնը լսել:

«Հայր», ըսին անոնք, «հիմա իրիկուան պա-

տահածը, և այնպէս թրջելուդ պատճառը կը հաճի՞ս մեզի պատմել»:

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

ՉԿՆՈՐՄՆԵՐՈՒՆ

ՍՏԵՆԳՒ ՄԼԵՑ ԻՅՆԵԼԸ

Հայրն ըսաւ, «Երէկ երբ այն տնակները հասայ, դտայ որ մեզի պատմուածը շտտակ էր:

Խեղճ կանայք շատ տրտմութեան մէջ էին: Ծովուն վրայ միայն մէկ նաւակ կը տեսնուէր: Աւելի ալեկոծութիւն կար քան թէ հիմա. ծովեզերքը քանի մը մարդիկ կային, որ այն մէկ հատիկ նաւակը կը դիտէին:

«Բայց, հայր» հարցուց պզտիկ աղջկը, «այն մարդիկն ինչո՞ւ համար ծովն ելան այնպիսի փոթորիկի ժամանակ»:

«Սիրելիս, անոնք փոթորիկը սկսելէն առաջ դացած էին: Չկնորսներն երբեմն իրիկուրնէ կ'ելլեն, և բոլոր գիշերը ծովը կը կենան ձուկ բռնելու համար: Այս անգամ ալ այնպէս ըրած էին, և մինչեւ կէս գիշեր ծովը հանդարտ էր:

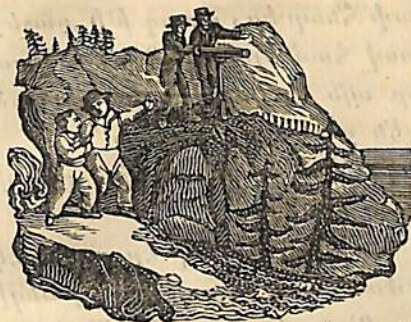
Ալիքները մեր տեսած նաւակն ասոյին անդին կը տարուբերէին, և կը վախնայինք թէ այն

խեղճ ձկնորսները ծովն ընկղմած էին փոթորկին սաստկութենէն :

Բայց մինչ այսպէս կը խօսէինք, ո՛հ, ի՛նչ ուրախութիւն գրագինք, երբ հեռուէն տեսանք որ պզտիկ առագաստ մը բացուեցաւ, և նաւակ մը երթալով ծովեզերքին մօտեցաւ, և տեսանք որ ամէն բան տեղն էր : Նաւակին մէջ երեք մարդ կար : Շատ ուրախ պիտի ըլլայիք եթէ այն խեղճ մարդոց կնիկները տեսած ըլլայիք, որոնք նաւակը դեռ ցամաքը չքաշած՝ ալիքներուն մէջէն կը վազէին զանոնք դիմաւորելու : Ծովեզերքը գտնուող մարդիկ ըստ կարի օգնութիւն ըրին խեղճ ձկնորսներուն, և արդարեւ անոնք օգնութեան կարօտ էին : Թէ և փոթորկին վտանգներէն ազատած էին, բայց շատ յոգնած էին :

Ասիկա միայն մէկ նաւակն էր, միւս երկուքըն ո՛ր էին : Եկած մարդիկը չէին կրնար ըսել : Փոթորիկը սկսելէն ետքն այլեւս տեսած չէին զանոնք : Ուստի մինչ կնիկներէն ոմանք ուրախութեամբ լեցուած էին որ այրերն ապահով դարձան, ուրիշները դառնապէս կուլային որ չըլլայ թէ իրենց էրիկները կորսուած ըլլային : Բայց Երկնաւոր Հայրը հաճեցաւ անոնց ալ արտամութիւնն ուրախութեան փոխել :

Առաջին նաւակը ցամաքը քաշուելէն քիչ մը ետքը, մէկը, որ դիտակով ծովը կը նայէր, յանկարծ պիտաց, « Նաւակի պէս բան մը կը տեսնեմ » :

Ամէնքս ալ մեր աչքերն անոր ցուցուցած տեղը դարձուցինք, և պզտիկ բժի մը չափ բան մը տեսանք : Այն մարդը կըր-

կին ըսաւ, « Տեսածս նաւակ մըն է, բայց տակն ու վրայ եղած է » : Մնատեն դիտակն ինձի տուաւ՝ ես ալ նայելով տեսայ թէ ըսածը ճշմարիտ էր . նաւակը տակն ու վրայ եղած էր, բայց ինձի կողար թէ անոր վրայ մարդու նման բան մը կը տեսնէի : Ուստի առանց ժամանակ կորսնցնելու՝ վեց մարդիկ ուրիշ նաւակ մը մտան ծովն ելլելու : « Դուն ալ մտա՞ր, հայր », հարցուց աղջիկը :

— Այո, Մարիամ, « այն վեց մարդոց մէկն ալ ես եղայ » :

« Ուրեմն քու հանդերձիդ այնպէս թըշուած ըլլալուն պատճառն այս է », ըսաւ Մարիամ . « այն տակն ու վրայ եղած նաւակին հասար » :

— Այո, ուրախութեամբ կ'ըսեմ, յարմար ժամանակին հասնելով՝ այն խեղճ մարդիկը խեղդուելէ ազատեցինք : Երկու անձինք կային հոն որ նաւակը բռնած կախուած էին, բայց անոնց ցոյժը գրեթէ հատած էր, վասն զի քանի մը ժամ այնպէս կախուած մնացած էին :

Արդարեւ, որչափ հնար էր, արագ թի քաշեցինք անոնց շուտով հասնելու համար, և շատ ուրախացանք երբ այն երկու կէս խեղդուած մարդոց հետ նորէն ցամաքը հասանք”:

— “Միւս նաւակն ի՞նչ եղաւ, հայր, քանզի ըսիր թէ երեք հատ էին”:

— “Այնպէս է, և անոր համար էր որ երէկ իրիկուն այնչափ ժամանակ սպասեցի, քանզի ծովեզերքէն մատ մ’աճողին չգացի մինչեւ որ միւս նաւակը չտեսայ, և ետքը քիչ մ’ալ սպասեցի մինչեւ որ ձկնորսներն ողջ առողջ ցամաքը ելած տեսայ”:

Անոնցմէ բաժնուած ժամանակս ամէնքը՝ այսինքն ձկնորսներն, անոնց կանայքն և տղայքը շատ դժ և ուրախ էին, քանզի թէեւ ձուկ բռնուած չէր, թերեւս նաւակ մ’ալ կորսուած էր, ձկնորսներէն ոմանք ալ շատ վտանգաւոր վիճակի մէջ ինկած էին, բայց փոթորկէն կեանքի կորուստ չկար: Հիմա տնակներն երթանք, և հարցնենք այն խեղճ մարդոց վրայով, որ այնչափ ժամանակ նաւակէն կախուած ջուրին մէջ մնացին”:

ԳԼՈՒԽ Լ

ՇՆՈՐ ՀԱՄԵԼՈՒԹԻՒՆ

Երբ Մարիամ և Յակոբ դէպ’ի ձկնորսներուն տուներն երթալու ճամբայ ելան, իրենց հօրն

առջեւէն վազեցին, քանզի ճամբան աղէկ դիտէին: Երբ հոն մտեցան, տեսան որ ձկնորսներէն ոմանք առագաստներ և ուռկաններ կարկրտելու զբաղած էին:

Ամենէն առաջ տղայքն և անոնց հայրն այն մարդիկը տեսնելու դացին որոնք խեղդուելու վտանգէն ազատուած էին: Ասոնք իրենց կանանց խնամովը քիչ մ’աղէկցած էին և կրնային քալել, ու կ’ըսէին “Գանի մը օրէն նորէն ծովն ելլելու կարող պիտի ըլլանք”:

“Բայց ի՞նչպէս կրնաք երթալ առանց նաւակի”, հարցուց Յակոբ: Անոնք պատասխան տուին, “Նաւակը կորսուած չէ, այլ դանուած և ցամաքը հանուած է, և շատ վնասուած ալ չէ”:

Մարիամն ու Յակոբայ հայրը շատ ուրախացաւ այս լսելով, քանզի դիտէր թէ այն մարդիկը շատ նեղութիւն պիտի քաշէին եթէ անոնց նաւակը կորսուած ըլլար:

Ձկնորսներն իրենց ընտանեացը հետ շատ շնորհակալութիւն յայտնեցին տղոց հօրն՝ որ այն օգնութիւնն ըրաւ անոնց: Մարիամ և Յակոբ ասոնց խօսքը մեծ հաճութեամբ մտիկ ըրին, և շատ ալ ուրախ եղան, որ իրենց հայրն ուրիշներուն օգնած էր իր կեանքը վտանգի դնելով:

Հայրն ալ ըսաւ ձկնորսներուն, “կը յուսամ թէ ձեզ վտանգէ և մահէ ազատողին շնորհակալ ըլլալու մոռցած չէք: Եթէ Աստուած չօգ-

նէր ձեզի՝ մարդոց օգնութիւնը պարապ պիտի
ըլլար : Ձեզմէ կը խնդրեմ որ այս ճշմարտութեանը
թիւնը յիշէք, թէ ամէն օր ցամաքի և ծովու
վրայ մեզ վտանգէ ազատ պահողն Աստուած է :
Յետոյ իր դրպանէն (ձեռ) պղտիկ Աստուածա-
շունչ մը հանելով, հարցուց այն մարդոցը «Ժա-
մանակ ունի՞ք որ ձեզի ասիկէ քանի մը տուն
կարդամ» :

«Այո», ըսին անոնք, «ունինք և կ'ուզենք
մտիկ ընել եթէ կը կարդաք», և անոր բոլոր-
տիքը ժողովուեցան, անոնց կանայքն ու տղայքն
ալ մէկտեղ :

Շատ զուարճալի բան էր տեսնել այնքան
զուարթ դէմքեր՝ այնպիսի տեղ մը՝ ուր օր մ'ա-
ռաջ մեծ տրտմութիւն կը տիրէր : Տղոց հայրը
սկսաւ կարդալ 107^{րդ} Սաղմոսին սա հետեւեալ
տուներն :

«Նաւերով ծովը ինչնողները,
Ու մեծ շուրերու մէջ դործ գործողները,
Անոնք Տէրոջը գործքերը
Ու անոր հրաշքները կը տեսնեն անդունդին
մէջ :

Վասն զի ան կ'ըսէ, ու մրկալից հովը կը
հանէ,

Որ անոր ալիքները կը բարձրացնէ :
Երկինքը կ'ելլեն, ու անդունդը կ'իջնեն .
Անոնց անձերը նեղութենէ կը հալին .
Գինով մարդու պէս կը դողդղան ու կ'երերան ,

Եւ անոնց բոլոր իմաստութիւնը կը հասնի :
Անատենը Տէրոջը կ'ազաղակեն իրենց նեղու-
թեանը մէջ,

Ու կը վերկէ զանոնք իրենց տառապանքներէն :
Մըրիկը հանդարտութեան կը դարձնէ,

Ու ալիքները կը դադարին :

Իրենք ալ կ'ուրախանան որ դադարեցան .

Եւ կ'առաջնորդէ անոնց իրենց ուղած նա-
ւահանգիստը :

Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութեանը
համար,

Ու մարդոց որդիներուն իր ըրած հրաշքնե-
րուն համար» :

Ասոնք կարդալէն ետքը տղոց հայրն ուրիշ
քանի մը խօսք ալ ըրաւ ձկնորսներուն, խընդ-
րելով անոնցմէ՝ որ յիշեն թէ միայն Աստուած
կարող է մեզ ազատել թէ այս աշխարհիս վտանգ-
ներէն և թէ հանդերձելոյն մէջ մեղաց արժա-
նաւոր պատիժէն : Յետոյ, «Մ'նաք բարով՝
ըսելով, Մարիամու ու Յակոբայ հետ ըլլուրն
ելաւ :

ՔԼՈՒԻՍ ԼԱ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՔԱՂՅՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵՕ ԵՊԵՇԻԲԻՈՒԹԵՆՆ ԿՆՈՒՆՔՆՈՐԴԻՆ:

Մինչ տուն կ'երթային, ճամբան Յակոբայ ու Մարիամն էլ հայրը հարցուց անոնց, « Հասկը՞ցա՞ք Աստուածաշունչէն կարգացածս »:

« Կարծեմ թէ քիչ մը հասկըցայ », ըսաւ Մարիամ :

– « Ուրեմն կը յուսամ թէ այն հասկըցածդ պիտի չմոռնաս : Այն մարդիկը, որ այսօր ողջ և առողջ տեսաք, կրնային ծովուն մէջ խեղդուիլ եթէ Աստուծոյ ողորմութիւնն և քաղցրութիւնը զանոնք պահած չըլլար, և այն ատենը անոնց խեղճ կանայքն ու տղայքը շատ տրամաւթեան ու ցաւի մէջ պիտի մնային : »

Կը վախնամ թէ անոնցմէ ոմանք այս ողորմութեանը վրայ պէտք եղածին չափ չեն խորհիր :

Մարդիկ Աստուծոյ վրայ ըստ արժանւոյն չեն խորհիր. արդարեւ ոմանք անոր վրայով բնաւ չեն խորհիր, բայց միայն անատենը որ նեղութեան մէջ կ'իյնան : Ասիկա շատ ցաւալի է և կը ցուցնէ թէ անոնց սրտերը չար են :

Ոմանք թէպէտ միշտ այնպիսի բաներ կ'ընեն

որ գիտեն թէ Աստուած արգիլած է իր Սուրբ Գրքին մէջ, և բնաւ մտքերնէն չեն անցնել անոր պատուէրները, սակայն երբ վտանգի մէջ կ'ըլլան, անատեն կ'սկսին Աստուծոյ օգնութիւն խնդրել :

Այսպէս ընելը ուղի՞ղ է : Աղէկ է ամէն ժամ անակ Աստուծոյ օգնութիւն խնդրել, և ամէն օր աղօթք ընել Անոր, և օրհնել զԱնիկա. բայց եթէ ասիկա միայն նեղութեան ատեն ընենք, և ուրիշ ժամանակ Անոր դէմ մեղանչենք, չենք կրնար յուսալ թէ Ան մեր աղօթքը պիտի լսէ :

Դարձեալ կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ Աստուած այնչափ քաղցր և ողորմած է, որ շատ ատեն չար մարդոց անգամ կ'օգնէ, երբ Անկէ օգնութիւն կը խնդրեն :

Աստուծոյ այս բարերարութիւնը երբեմն զմարդիկ իրենց մեղանչական գործերէն զղջալու կ'առաջնորդէ, ու նաեւ ներում խնդրելու Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուսի միջնորդութեամբն, որ մեղաւորները վերկելու եկաւ :

Պիտի յիշէ՞ք միշտ այս ճշմարտութիւնը թէ Աստուծոյ քաղցրութեան նպատակն է մեղաւորներն ապաշխարութեան բերել » :

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

ԵՊԵՇԻՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԻՎԵՃ Ի

«Կարծեմ դուք աղէկ չէք դիտեր թէ ապաշխարութիւն բառն ինչ ըսել է : Պզտիկ տղոց համար դժուար է այս բառը հասկնալ : Ուստի ձեզի բացատրեմ անոր միտքը :

Կը յիշես Մարիամ թէ անցած շաբթու օր մը պզտիկ աղջիկ մը շատ չարութիւն ըրաւ , բարկանալով թէ Աննա . . . » :

Մարիամ չսպասեց որ հայրը մնացածն ըսէր , քանզի աղէկ դիտէր որուն վրայով կը խօսէր : « Ես էի ան », ըսաւ , « բայց մէյ մ'ալ պիտի չընեմ » :

– « Այո , դուն էիր , Մարիամ , և թէեւ հայրդ ու մայրդ տրամեցան քու ըրած չարութեանդ համար , բայց ուրախացան ալ երբ դուն եկար , իմ ըրածիս համար կը ցաւիմ , և ասկէ ետքը պիտի ջանամ աւելի լաւ աղջիկ մ'ըլլալ ըսելով : Մենք այս խօսքն անկեղծութեամբ ըսելուդ տարակոյս չունէինք , ուստի ըսինք թէ արդաւրեւ ապաշխարած ես :

Նոյնպէս երբ մարդիկ իրենց ըրած չարութիւններուն և երկնաւոր Հօրը դէմ մեղանչել նուն համար կը տրտմին , կ'ըսենք թէ անոնք կ'ապաշխարեն , անոնց տրտմութիւնն ապաշ-

խարութիւն կը կոչուի : Հիմա կը հասկընա՞ն թէ ապաշխարութիւն ի՞նչ ըսել է » :

« Այո , հայր », ըսաւ Մարիամ :

– « Ուստի երկու բան ալ կայ , զոր դուն և Յակոբ մտքերնիդ պահելու էք : Պիտի ջանա՞ք այնպէս ընել : Առաջինն սա է թէ Աստուած խօսք տուած է ամէն ճշմարտապէս ապաշխարողին ներել : Երկրորդն ալ սա է թէ ամէն ճշմարտապէս ապաշխարհողը շատ զգոյշ պիտի ըլլայ որ նորէն չարութիւն չընէ : ,

Հերիք չէ որ դուն կը զղջամ ըսես , Ու չարութիւններդ ալ շարունակես : Ապաշխարութեան յայտնի նշանը , Նորէն չընելն է սիրած մեղքերը , Ու ապաշխարելդ անկեղծութիւնով Յայտնի ցուցընել մէյմ'ալ չընելով » :

ԳԼՈՒԽ ԼԳ

ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ

ԵՄԵՆ ԻՆՆԻ ՏԵՐՆ Ի

Մարիամու ու Յակոբայ հայրն անոնց ըսաւ , « Գանի մը բոպէ ծառերուն տակ նստինք , և մինչ ծովը կը նայիք՝ փոթորկի մը պատմութիւնն ընեմ ձեզի : Ժամանակաւ նաւ մը կար ծովուն վրայ » :

«Այս ծովուն վրայ, հայր», հարցուց Յակոբ :
 — «Ոչ, այս ծովուն վրայ չէր, ասկէ շատ հե-
 ոու էր, աշխարհիս միւս կողմը : Այն նաւը ցա-
 մաքէն ելած ժամանակը ծովը շատ հանդարտ
 էր : Նաւը տակաւին ծովեզերքէն չհեռացած...» :

«Չինորս կա՞ր մէջը», հարցուց Մարիամ :

«Չինորս կար, ուրիշ մարդիկ ալ կային .
 բայց անոնք այս անգամ ձուկ բռնելու ելած
 չէին, հապա ծովուն միւս կողմն անցնելու միտք
 ունէին : Նաւը ցամաքէն հեռանալէն քիչ մը
 ետքը մեծ փոթորիկ ելաւ : Հովը սաստիկ էր,
 և ալիքներն այնչափ բարձրացան որ նաւը կը
 ծածկէին : Նաւուն մարդիկը կը տեսնէին վտան-
 դը, և սկսան շատ վախնալ :

Բայց նաւուն մէջ մէկը կար որ այն սաստիկ
 փոթորկէն չէր վախնար, և առանց խռովելու
 նաւուն մէկ կողմը հանդարտ կը քնանար :

Ետքը միւս մարդիկ անոր քովը դալով ար-
 թընցուցին զանի : Կը խորհէին որ, եթէ զիրենք
 աղատելու կարող մէկը կայ, ան պիտի ըլլայ,
 ուստի ըսին անոր, «Աղատէ մեզ ինչու որ ահա
 կը կորսուինք» : Անատեն ան ալ ելաւ և ծովուն
 նայելով ըսաւ, «Գաղբէ և լուռ կեցիր» : Երբ
 ան այս խօսքն ըսաւ, հովը դադրեցաւ, ալիք-
 ները հանդարտեցան և մեծ խաղաղութիւն ե-
 ղաւ : Գիտէ՞ք, ո՞վ էր ասիկա որուն հովն ու ա-
 լիքները հնազանդեցան» :

«Ո՞վ էր ան, հայր» հարցուց Յակոբ :

— «Տէր Յիսուս Բրիստոսն էր, և այն մարդիկ
 անոր աշակերտներն էին :

Յիսուս վտանգի մէջ եղող մարդոց աղաչանք-
 ներուն այսպէս մտիկ ըրաւ և զանոնք աղա-
 տեց : Որչափ զօրաւոր էր անոր խօսքը, որ փո-
 թորիկն անգամ անոր հնազանդեցաւ :

Այս դէպքէն սա մեծ ու փառաւոր ճշմար-
 տութիւնը կըսորուինք որ, Յիսուս Բրիստոս
 ամէն բանի Տէրն է» :

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

ՆՈՒՆՍԻՐ ՏՂԵՅԻ

Մարիամու և Յակոբայ հօրը տանը մօտ տուն

մը կար, ուր երկու տղայք և երկու աղջիկ իրենց հօրն ու մօրը հետ կը բնակէին: Ասոնք երջանիկ ընտանիք մը չէին, քանզի տղայք շատ անգամ կուիւ կ'ընէին, իրարու գէշ անուաներ կուտային և զիրար կը ծեծէին:

Երբեմն Մարիամ ու Յակոբ, երբ իրենց պարտէզը կը խաղային այն տղայոց բարձրաձայն աղաղակներէն ալ փողօցը կը տեսնէին զանոնք որ զիրար կը ծեծէին և իրարու

վրայ հող կը նետէին: Մարիամ և եղբայրը շատ կը տրտմէին, երբ այս բաները կը տեսնէին կամ լսէին:

Ասոնք կը խորհէին՝ և օր մը իրենց հօրն ալ ըսին, «Եթէ մեր սիրելի եղբայրը պզտիկ Յովհաննէս ողջ ըլլար, մենք անոր այսպիսի բան մը պիտի չընէինք, ոչ ալ անոր հետ խստութեամբ պիտի վարուէինք»:

Անգամ մը երբ այս կուռասէր տղայք մէկտեղ կը խաղային, աղջկանց մէկը ձեռքով իր մեծ եղբօրը զարկաւ ու փախաւ: Անատեն տղան գետնէն մեծ քար մ'առնելով, քրոջը ետեւէն վազեց, Այնչափ բարկացած էր որ վազած ատենը «Գեղ պիտի մեռցընեմ», կը պոռար: Աղջիկը շատ վախցաւ, քանզի գիտէր թէ եղբայրն իրմէ զօրաւոր էր, և բարկութեան ատենը ինչ փաստ որ տար՝ հող չէր ըներ: Ուստի ըստ կարի արագ փախաւ, բայց եղբայրն աւելի շուտ վազելով անշուշտ պիտի բռնէր քոյրը եթէ աղջիկը մտած չըլլար այն պարտէզը, ուր Մարիամ և անոր հայրը կը դաժնուէին: Աղջիկն անոնց քով վազելով ըսաւ, «Կ'աղաչեմ, մի թողուք որ իմ չար եղբայրս ինձի մօտենայ, զիս պիտի մեռցընէ»:

Տղան քրոջը ետեւէն վազելով պարտէզը մտաւ առանց Մարիամու հայրը տեսնելու:

Բայց երբ զանոնք տեսաւ՝ կանկ առաւ, ու ետ պիտի դառնար: Բայց Մարիամու հայրը զանի կանչելով «Գէորդ այդ քարը վար դիր և հոս եկուր», ըսաւ:

Գէորդ իրեն հրամայուածին պէս ըրաւ, քան

դի կը վախնար փախչիլ, բայց կամաց կամաց կը քալէր : Վերջապէս անոնց քովն եկաւ, և Մարիամն հայրը տղուն և քրոջը մէյմէկ ձեռքէն բռնելով շուք տեղ մը դնաց՝ հոն անոնց հետ խօսելու : Մարիամ ու Յակոբ ալ հոն դացին մտիկ ընելու թէ իրենց հայրն ինչ պիտի ըսէր անոնց :

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

ԿՈՒԻՒԼԸ ՈՒ ԾԵԾԿՈՒԻՒԼԸ

Շ.ՆՏ ԳԻՇ. ԸՆՆԻՄ ԵՆ

Մարիամն ու Յակոբայ հայրը շատ մարդասիրութիւն ցուցուցած էր այն անդգամ տղոցը :

Երբեմն պզտիկ գիրքեր կու տար անոնց կարգալու, երբեմն իր գործին կը խրկէր զանոնք, երբեմն ալ իր պարտեզը անպիտան խոտերէն մաքրել տալով այս գործին համար ստակ կը վճարէր անոնց, և երբ անոնց կը հանդիպէր, շատ մարդասիրութեամբ կը խօսէր անոնց հետ : Այս է պատճառը որ անոնք հիմա ալ անոր հետը երթալ հաճեցան :

Հայրը հովանւոյն տակ նստաւ, և պզտիկ աղջիկը քովը նստեցուց, մինչ եղբայրն միւս կողմը կայնեցաւ :

« Զեռքը բռնած քարով ի՞նչ պիտի ընէիր », հարցուց տղուն :

« Լուսիան ինծի զարկաւ, և միշտ կը զարնէ ինծի », ըսաւ տղան :

« Բայց դուն ի՞նչ պիտի ընէիր այդ քարով » :

« Ըսաւ թէ քեզ պիտի մեռցնեն », պատասխանեց Լուսիա :

« Հասկըցայ, դարձեալ կուլ ըրած էք » :

Անատեն Գէորդ և Լուսիա սկսան յանցանքն իրարու վրայ ձգել : Մարիամն հայրն անոնց ըսածին մտիկ ընելէն ետքը սկսաւ անոնց հետ խօսիլ :

« Եղբայրներու ու քոյրերու իրարու հետ ծեծիկուիլն ո՞րչափ ցաւալի է », ըսաւ :

Անոնց յիշեցուց կայէնը, որ այնչափ չար էր

որ նոյն խակ իր եղբայրն Աբէլ մեռցուց :

Անոնց պատմութիւն մ'ալ ըրաւ իր ծանօթ

փոքր տղու մը վրայով, որ բարկութեամբ իր պղտիկ եղբայրը զարնելով զանիկա սպաննած էր:

Անատեն Գէորգայ դառնալով ըսաւ « Դիցուք թէ քու այնչափ բարկացած ատենդ քոյրդ բռնէիր, ի՞նչ կ'ըսես, այն քարով պիտի զարնէի՞ր անոր »:

Գէորգ պատասխան չտուաւ:

« Կարծեմ թէ այնպէս պիտի ընէիր », շարունակեց Մարիամու հայրը, « և եթէ այն ծանր քարով անդամ մը անոր զարնէիր, կրնար ըլլալ որ զանի մեռցընէիր: Եւ անիկա փոխանակ հիմա հոս ողջ կենալու, ճամբուն վրայ արիւն նաթաթախ պառկած, խօսելու և շարժելու անկարող պիտի ըլլար: Կողգէի՞ր քոյրդ անանկ տեսնել, Գէորգ »:

Այն միջոցիս տղուն աչքերը լեցուեցան: Այն պիտի բանի մը վրայ չէր ուզէր խորհիլ, և ըսաւ « Շատ կը զղձամ »:

Յետոյ հայրը Լուսիային դառնալով այսպէս խօսեցաւ, « Ո՛րչափ մեղք է որ և իցէ բան մ'ընել ուրիշը բարկացընելու համար: Կը ցաւիմ որ համարձակեցար ձեռքդ վերցընել եղբորդ զարնելու, թէ և միտք չունէիր անոր շատ վնասել »: Աղջիկն ալ ըսաւ, « Կը զղձամ ըրածիս վրայ », և սկսաւ լսել:

Յետոյ Մարիամու հայրն ըսաւ անոնց, « Գուք պարտական էք ձեր յանցանքներն Աստուծոյ խոստովանիլ, և անկէ թողութիւն նաեւ օգնու-

թիւն խնդրել՝ որ նորէն այսպիսի չար բան մը չընէք »:

Գարձեալ ըսաւ, « Եթէ իրարու հետ խաղաղութեամբ վարուիք, շատ երջանիկ պիտի ըլլաք: Ո՞ն մեծ Աստուածն որ ամէն բան կը տեսնէ և կը դիտէ, կը սիրէ այն տղայքն որ իրարու հետ սիրով կը վարուին. բայց ամէն օր կռուասէրներուն կը բարկանայ և կ'ըսէ թէ Վիմ եղած տեղս անոնք պիտի չգան »:

Հիմա նայինք թէ Սուրբ Գիրքն, որ Աստուծոյ խօսքն է, ի՞նչ կ'ըսէ ձեզի: Աս է իմ պատուէրս որ մէկզմէկ սիրէք: Ան որ իր եղբայրը չսիրեր, մահուան մէջ կը մնայ: Ամէն ով որ իր եղբայրը կ'ատէ՝ մարդասպան է: Որդեակներս, չէ թէ խօսքով ու լեզուով սիրենք, հապա գործքով ու ճշմարտութիւնով »:

Անատեն Գէորգ ու Լուսիա պարտեղէն ելլելով՝ երկուքը մէկտեղ խաղաղութեամբ տուն դարձան:

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

ՄԵՂՈՒՅԵ Ի՞ՆՉ Է:

Օր մը երբ Մարիամ ու Յակոբ իրենց հօրը հետ կանանչ դաշտերուն մէջ հովանաւոր բլրակին վրայ նստած էին՝ հայրն անոնց հարցուց, « Գիտէ՞ք մեզքն ինչ է »:

Մարիամ կը կարծէր թէ գիտէ և ըսաւ, «Ս, յո, ինչ որ չար է՝ մեղք է»:

«Բայց ի՞նչպէս գիտես թէ ո՞ր բան չար է և ո՞ր բան բարի», հարցուց դարձեալ հայրը:

«Բարկանալ, քեզի ու մօրս չհնազանդիլ, և դէշ խօսք ըսել չար է», պատասխանեց Մարիամ:

«Ս, յո», ըսաւ հայրը. «բայց, սիրելի աղջիկս, այդ իմ հարցմանս պատասխան չէ: Ի՞նչպէս գիտես թէ այդպիսի բաները չար են»:

– «Դուն այնպէս ըսած ես ինձի, հայր»:

– «Ուրիշ մը քեզի այնպիսի բան մը երբէք ըսած չէ՞»:

– «Ս, յո, մայրս և Աննան ալ ըսած են»:

«Ասոնցմէ զատ արդեօք ուրիշ մ'ալ ըսած չէ», հարցուց հայրը:

«Չգիտեմ», պատասխանեց Մարիամ:

– «Ուրեմն ինձի մօտիկ ըրէ, և ես քեզի ըսեմ թէ ուրիշ ով ասիկա ըսած է, և ով է որ կը սորվեցընէ մեզի թէ ինչ է մեղքը»:

Նախ ըսեմ քեզի, Աստուծոյ արգիլած բաներն ընել կամ Անոր հրամայած բաները չընել մեղք է:

Աստուած մեզի ըսած է թէ պարտական ենք զինք սիրել մեր բոլոր սրտով և զօրութեամբ, և եթէ զինքը չսիրենք ըստ արժանւոյն, կը մեղանչենք: Աստուած մեզի հրամայած է նաեւ որ մեր ծնողքը սիրենք, անոնց հնազանդինք, ուստի և այս բաները չընել մեղք է:

Աստուած մեզի պատուիրած է դարձեալ ամենուն մարդասէր ըլլալ, եթէ այս բանիս հակառակ ընենք, մեղք կը գործենք:

Շատ բան կայ որ Աստուած մեզի արգիլած է. դողութիւն ընելու չենք, Աստուծոյ անունը պարսպ տեղ բերան առնելու չենք, ուրիշի բաներուն ցանկալու չենք, և զգոյշ ըլլալու ենք որ մեր մտքերուն մէջ պարսպ և յիմար խորհուրդներ չունենանք. եթէ այս բաներէն մէկն ընենք, Աստուծոյ դէմ մեղանչած կ'ըլլանք:

Աստուած է որ մեզի կը սորվեցընէ թէ մեղքն ինչ է: Իր սուրբ Գիրքը տուած է այս բաները մեզի սորվեցընելու համար: Աստուածաշունչն է որ մեզ իմաստուն կ'ընէ, և մեղքին ինչ չար բան ըլլալը կը գիտցընէ: Առանց անոր շատ տղէտ պիտի մնայինք: Չէ՞ք յիշեր թէ անգամ մը Աստուածաշունչ չունեցող խեղճ և չար մարդոց վրայով պատմած եմ ձեզի»:

– «Ս, յո, հայր, կոռոց երկրպագողներուն համար ըսել կ'ուզես»:

– «Մեր վիճակն անոնց վիճակէն ազէկ պիտի չըլլար եթէ Աստուածաշունչն իրր առաջնորդ մեր ձեռքը չունենայինք: Որչափ ուրախանալու ենք որ Աստուածաշունչն ունինք, այն մեզի կ'իմացընէ թէ մեղքն ինչ է»: Վերջապէս, «Դուք Աստուծոյ դէմ բնաւ չէ՞ք մեղանչեր», հարցուց անոնց հայրը:

«Կը վախճանք թէ երբեմն կը մեղանչենք»,
ըսին Մարիամ ու Յակոբ :

— «Եթէ Անոր դէմ մեղանչէք, ի՞նչ պիտի
ընէ Ան» :

Տղայք այս հարցման չկրցան պատասխանել,
ուստի փոխանակ անոնց, հայրը պատասխան
տուաւ ըսելով, « Աստուած կամ մեզ պիտի
պատժէ, և կամ մեզի պիտի ներէ : Եթէ մեզ
պատժէ, այնպէս պիտի ընէ մեր մեղացը պատ-
ժոյ արժանի ըլլալուն և մեր չապաշխարելուն
կամ թողութիւն չինդրելուն համար : Եւ եթէ
մեզի ներէ, Տէր Յիսուս Քրիստոսի համար պի-
տի ներէ » :

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ

ԲԵՐԵՍԵՍՍՆ ԸՆԴԵՆՈՒ ՆՇՄԻՆԵՆ

« Ձեզի հասակակից աղջկան մը վրայով պատ-
մութիւն մ'ընեմ : Այս աղջիկը երբեմն չարու-
թիւններ կ'ընէր, և կը զգար թէ Աստուծոյ սուրբ
օրէնքին դէմ կը մեղանչէր, ուստի շատ տխուր
էր :

Բայց օր մը զուարթ և երջանիկ տեսնուեցաւ :
Անոր աչքերն ուրախութեամբ կը փայլէին, և

կ'երեւար թէ անոր զգացած ուրախութիւնն
այնչափ մեծ էր, որ չէր կրնար զայն տանել :

Մարդ մը անոր հարցուց, « Դուն որ առաջ
այնչափ տխուր էիր, ի՞նչպէս եղաւ որ հիմա
այսպէս ուրախ և զուարթ ես » :

« Քանզի շատ երջանիկ եմ », պատասխանեց
աղջիկը :

« Բայց ինչո՞ւ համար շատ երջանիկ ես », նո-
րէն հարցուց միւսը, և անկէ սա պատասխանն
առաւ :

« Տրտում էի, քանզի զԱստուած բարկացու-
ցած էի, բայց հիմա յոյս ունիմ թէ Աստուած
ինձի ներած է' : Տղու մը սիրան ուրախացրնե-
լու բաւական չէ՞ այս զգացումը թէ Աստուած
անոր բարեկամ եղած է' :

« Այո, բաւական է », ըսաւ Մարիամ :

« Ուստի, սիրելի տղաք, դուք ալ կ'ուզէք
Աստուծոյ բարեկամ ըլլալ : Եթէ կ'ուզէք, մի
միայն ճամբան սա է, փրիստոսի պատուէրնե-
րուն հնազանդելու է, քանզի փրիստոս ինք
կ'ըսէ « Ան որ իմ պատուէրներս կը բռնէ ու
կը պահէ անոնք, անիկա է զիս սիրողը . և ան
որ զիս կը սիրէ, իմ Հօրմէս պիտի սիրուի », :

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

ԱՅՍ ԱՇԽԱՐՀՍ ՄԵՐ

ԲՆԵՂԵՐԵՆԸ ԶԼ:

«Ո՛հ, հայր, ե՞րբ տուն պիտի հասնինք»,
ըսաւ Յակոբ, երբ օր մը հօրը հետ պտըտիլ
ելած էր:

Պզտիկ տղու մը համար երկայն ճամբայ էր
անոնց այն օր դացած միջոցը. և տղան, թէեւ
ճամբուն մէկ մասը հօրը գիրկն էր, տակաւին
յողնած ըլլալով կ'ուզէր շուտով տուն հասնիլ:
«Ո՛հ, ե՞րբ տուն պիտի հասնինք», կ'ըսէր շատ
անգամ:

«Հիմա կը հասնինք», ըսաւ հայրը:

«Տանը ծխնեղյղն և անոր քով եղած ծա-
ռին գլուխը կը տեսնեմ. դուն ալ նայէ», ըսե-
լով վեր վերցուց պզտիկ տղան, որ զանոնք
տեսնէ:

Յակոբ հօրը գիրկն որ ելաւ՝ ալ չուզելով
նորէն վար իջնել, ըսաւ, «Ասանկ քիչ մը կը
տանին զիս, հայր»:

– «Այո մնացած ճամբան կը տանիմ, եթէ
թեւդ ճիտիս վրայ կը դնես»:

«Հիմա միտքս բան մը ձգեցիր», ըսաւ հայրը.
«Հա ըսեմ քեզի. ուրիշ տուն մը կայ ուր մենք
երկուքս ալ պիտի երթանք: Կը հասկընա՞նք ի՞նչ
ըսել կ'ուզեմ այս խօսքով»:

«Ո՛չ, հայր», ըսաւ Յակոբ, «մենք ուրիշ
տուն չունինք, այնպէս չէ»:

«Այո, ունինք», ըսաւ հայրը: «Այն սաւնը
ուր հիմա կ'երթանք, մեր մնայուն բնակարանը
չէ»:

«Բայց, հայր», պատասխանեց տղան, «մենք
հոն կը բնակինք միշտ, այնպէս չէ»:

– «Այո, Յակոբ, բայց միշտ այն տանը մէջ
պիտի չբնակինք»:

«Չեմ ուզեր այն տունը թողուլ», ըսաւ Յա-
կոբ տխուր դէմքով, «չատ զուարճալի է»:

«Բայց միշտ այս աշխարհիս մէջ պիտի չմը-
նանք», ըսաւ հայրը, «և մեր բնակարանը
ո՞ր պիտի ըլլայ՝ երբ ասկէ մեկնինք: Այս աշ-
խարհս մեր մշտատեւ բնակարանը չէ: Սա մեծ
ճշմարտութիւնը մի մոռնար թէ մեր մշտատեւ
բնակարանը հանդերձեալ աշխարհին մէջ պիտի
ըլլայ, ուր մեր հոգիները պիտի երթան երբ մեր
մարմինը կը մեռնի, և հոն յաւիտեանս պիտի
մնանք»:

Այս աշխարհիս բոլոր բնակողներուն համար
երկու բնակարան կայ հանդերձեալ աշխարհին
մէջ, մէկը շատ երջանիկ տեղ է, և երկինք
կ'ըսուի. իսկ միւսը շատ թշուառ տեղ է, որուն
դժոխք կ'ըսենք:

Տէր Յիսուս Գրիստոսը սիրողներուն բնակա-
րանն երկինքը պիտի ըլլայ, ուր Քրիստոս և
բոլոր արդարները կը կենան: Բոլոր անոնք ո՞

րոնց մեղքերը ներուած չեն՝ մեռնելէն ետքը իրենց բնակարանը դժոխքին մէջ պիտի դըսնեն, ուր միայն մեղք և տրամութիւն կայ : Ասոնցմէ դուռն ո՞րը պիտի ընտրես” :

“ Անտարակոյս կ’ուզեմ որ իմ բնակարանս երկինքն ըլլայ”, ըսաւ Յակոբ :

“ Ես ալ կը հաւատամ որ այնպէս կ’ուզես”, պատասխանեց հայրը : “ Ուրեմն Աստուծո՞ւմ խնդրելու ենք որ մեզ պատրաստէ այն երկնային բնակարանն երթալու :

Անատեն այս աշխարհս մեր մշտատեւ բնակարանը չըլլալուն համար պիտի չտրամինք, միանգամայն շնորհակալ պիտի ըլլանք որ աշխարհիս մէջ այնչափ զուարճալի տեղ մը ունինք և մանաւանդ որ քրիստոնեայ ընտանիքի մէջ ենք” : Այս խօսքին վրայ տունը մօտենալով՝ վերջացուցին խօսակցութիւնը :

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԱՐԴԻԿ

ՈՒ ԵՇԻԵՐԷՒ ՄԵՐԴԻԿ

“ Ո՞րքան տեսակ մարդիկ կան աշխարհիս մէջ, հայր”, ըսաւ Մարիամ զարմացմամբ, երբ հօրը սենեակը գիրք մ’առած, մէջը Հնդկա-

ներուն, Ափրիկեցիներուն, Տաճիկներուն, Հրէից և շատ ուրիշ ազգաց պատկերներուն կը նայէր : Մարիամ այս պատկերներուն շատ հաւեցաւ, և նորէն ըսաւ, “ Ո՞րքան տեսակ տեսակ մարդիկ կան աշխարհիս մէջ, այնպէս չե՞հայր” :

“ Միայն երկու տեսակ կան”, պատասխանեց հայրը :

– “ Ո՞հ, հայր, այս դժբքին մէջ շատ կան, երկուքէն աւելի, աղէկ գիտեմ” :

– “ Բու միտքդ իմինիս համաձայն չէ : Աշխարհիս մէջ եղող մարդոց, հեռու երկիր բնակողներուն, իրարու անհասկանալի լեզու խօսողներուն, զանազան հանդերձ հաղնողներուն քանի տեսակ ըլլալը չեմ կրնար ըսել : Բայց իմ ըսածս սա էր թէ աշխարհիս մէջ միայն երկու տեսակ մարդիկ կան, ասոր վրայ կ’ուզեմ խօսիլ ձեզի : ”

Տեսակ մը մարդիկ կան որ զԱստուած չեն սիրեր, և անոր չեն ծառայեր, որոնց չար սըրտերը սրբուած չեն : Այս մարդիկ Աշխարհի որդիք կ’ըսուին, քանզի աշխարհը և անոր մէջի բաներն աւելի կը սիրեն քան թէ զԱստուած :

Անոնք Չարին որդիքն ալ կ’ըսուին, քանզի Աստուծոյ թշնամին Սատանան անոնց տէրն է, ու անոնց կ’առաջնորդէ մեղք գործելու : Անոնք խեղճ մարդիկ են, քանզի թէեւ աշխարհը շատ կը սիրեն, լաւ գիտեն թէ աշխարհի մէջ միշտ

պիտի չմնան, և թէպէտ մեղքն ալ կը սիրեն, աղէկ համոզուած են թէ մեղաց պատիժը պիտի կրեն:

Աստուած անոնց վրայ կը բարկանայ ամէն օր: Միւս տեսակ մարդիկ անոնք են, որ զԱստուած կը սիրեն և անոր կը ծառայեն: Անոնց սրտերը փոխուած են, անոնք հիմա կը սիրեն այն բաները որ առաջ կ'ատէին, և այն չար բաները որ առաջ կը սիրէին՝ հիմա կ'ատեն: Այս տեսակ մարդիկ Աստուծոյ որդիքը կ'ըսուին: Աստուած զանոնք կը սիրէ, կը պաշտպանէ և կ'օրհնէ, քանի որ աշխարհիս մէջ են, Աստուած անոնց վրայ հոգ կը տանի, և երբ կը մեռնին, զանոնք երկինքը կ'ընդունի յաւիտեան երջանիկ ըլլալու:

Աշխարհիս մէջ այս երկու տեսակ մարդոցմէ զատ ուրիշ չկայ: Անոնք որ Աստուծոյ Որդիքը չեն՝ Սատանայի ու աշխարհի որդիներն են: Այս երկու ընտանիքներէն որո՞ւն մէջ դուք կ'ուզէք գտնուիլ, սիրելի զաւակներս՝:

«Ես Աստուծոյ զաւակ ըլլալ կ'ուզեմ», ըսաւ Մարիամ:

«Ես ալ նոյնպէս կ'ուզեմ», ըսաւ Յակոբ: / Մարիամն ու Յակոբայ հայրը յոյս ունէր թէ անոնք իրաւցնէ Աստուծոյ զաւակներ պիտի ըլլային:

Ինք աղօթք բրած էր որ իր սիրելի զաւակներն Աստուծոյ ընտանիքին մէջ ընդունուին,

սուրբ և օգտակար ըլլան քանի որ այս աշխարհիս մէջ կ'ապրին, մեռնելէն ետքն ալ երկինքը երջանիկ ըլլան:

ԳԼՈՒԽ Խ

ՆՇՆԱՄԵՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Առտու մը երբ Մարիամ տղոց սենեակն էր, լսեց որ հայրը զանի կը կանչէր, բայց չուտով չելաւ անոր երթալու: Ուստի Աննա ըսաւ անոր, «Մարիամ, չե՞ս լսեր որ հայրդ քեզ կը կանչէ»: Սակայն Մարիամ դործքը չձգեց և սենեակէն դուրս չելաւ:

Անոր այնչափ սպասելու պատճառն իր խաղալիկները ձգել չուզելն էր արդեօք. տեսնենք:

«Մարիամ, Մարիամ», նորէն կանչեց հայրն աւելի բարձր ձայնով: Այս անգամ աղջիկը պատասխան տալով՝ ելաւ հօրը քով գնաց:

Հայրն անոր ձեռքէն բռնելով զանի իր սենեակը տարաւ, և քաղցրութեամբ ըսաւ անոր, «Իմ դուրս ելած ատենս դուն հոս եկա՞ր այս առտու»:

Առջի բերան աղջիկը պատասխան չտուաւ, մէյնի հօրը նայեցաւ, մէյ մ'ալ սենեակին բռնորտիքը, և վերջապէս աչքերը գետին տնկեց:

Եթէ կարող ըլլար այն բոպէին հայելոյ մէջ իր գէմքը տեսնել, շատ կարմրած պիտի գտնէր զանիկա, աչքերն ալ արտասուօք լեցուն :

Մարիամու հայրը քիչ մը համբերեց, քանզի չէր ուզեր իր պղտիկ աղջկան սիրտը կոտրել : Աղջկին ալ գիտէր թէ հայրը պատասխանի կը ստատէր : Վերջապէս Մարիամ որոշեց թէ ինչ պիտի ընէր, ուստի հօրը վիզը ինկաւ և հաւաչելով ըսաւ յ« Այո, հայր, հոս եկայ, և այն բանը կոտորոցն ես եմ, բայց միտքս զանի կոտրել չէր, հայր » : Մարիամու ըսածը ճշմարիտ էր. անիկա հոն դացած էր, մօրը և Աննային հոն չեղած ատեն : Ինք կ'ուզէր հօրը հետ խօսիլ, բայց զանի հոն չգտնելով՝ փոխանակ շիտակ ետ դառնալու, առաջ ասդին անդին նայած, ու ետքը սենեակին մէջ եզոզ բաները խառնելու սկսած էր :

Բաւական բարձր դարան (բձ) մը կար, որուն վրայ երկու դեղեցիկ յախճապակեայ արձաններ կային, և երբեմն հայրը թոյլ տուած էր աղոյր զանոնք իրենց ձեռքն առնել : Հիմա ալ Մարիամ խորհելով թէ որչափ զուարճութիւն պիտի ըլլար իրեն նորէն զանոնք իր ձեռքն առնել ու նայել, աթոռի մը վրայ ելաւ, և ձեռքն երկնցընելով անոնցմէ մէկն առաւ : Բայց, ափսոս, արձանն անոր ձեռքէն սահեցաւ և գետին իյնալով կոտորեցաւ :

Յայտնի է թէ ո՞րչափ վախցաւ Մարիամ .

ուստի ցատկելով սենեակէն դուրս ելաւ յդուռը գոցեց, յուսալով թէ ոչ ոք պիտի իմանար իր հոն երթալը : Այս պատճառաւ էր որ հօրը կանչած ժամանակ անոր քով երթալ չուզեց, վախնալով որ թերեւս հայրը իմացած էր անոր ըրած յանցանքը : Սրբարեւ Աստուծմէ զատ ոչ ոք գիտէր թէ Մարիամ հօրը սենեակը դացած էր : Հայրը կարծիքով հասկըցած էր բանին ինչպէս ըլլալը, և ասոր համար պղտիկ աղջիկը կանչեց ու այն հարցումներն ըրաւ անոր :

Յայտնի է նաեւ թէ որչափ դողի մէջ էր հօրը սիրտը, երբ Մարիամու դէմքէն տեսաւ անոր սրտին խռովեալ վիճակն ու շփոթութիւնը, և կը խորհէր թէ արդեօք Մարիամ սուտ մը պիտի ըսէր՝ թէ ճշմարտութիւնը պիտի յայտնէր : Բայց ո՞րչափ ուրախ եղաւ հայրը, երբ ճշմարտութիւնն յաղթող երեւցաւ Մարեամու սրտին և բերնին մէջ :

Սիրելի զաւկին ըսածը թէ « Անիկա կոտորոցն ես եմ », հօրը քով աւելի արժէք ունէր քան թէ բոլոր աշխարհիս մէջ եզոզ արձանները : Հայրն իր պղտիկ աղջիկը պագաւ, և ասով յայտնեց անոր այն բանին վրայ ունեցած չափազանց ուրախութիւնը, և ըսաւ, « Այս կոտրած արձանը պիտի պահեմ իրր քու ճշմարտասիրութեանդ յիշատակ մը, և երբ տեսնեմ զայն, պիտի յուսամ թէ Մարիամս բնաւ պի-

տի չվախնայ ճշմարտութիւնը խօսելու, հապա շիտակը պիտի ըսէ, թէեւ դորժած յանցանքը խոստովանիլ հարկ ըլլայ :

Ուրիշ բան մ'ալ ըսեմ," շարունակեց հայրը. "այս դէպքէն պիտի սորվիս այսուհետեւ արգիլուած բաները չխառնել : Շատ ցաւալի պիտի ըլլար եթէ արձանը խառնելդ սուտ խօսելու պատճառ ըլլար քեզի, ինչպէս որ շատ անգամ տղոց կը պատահի" :

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

Ա Ս Տ ՈՒ Ա Ծ

ՆՇԱՄԵՐՏՈՒԹԵՆ ԵՍՏՈՒՄԾ Է :

Այն օրը որ Մարիամ արձանը կոտրեց՝ հայրն աղջիկն ու Յակոբ իրիկուան դէմ հետ առնելով պտըտելու ելաւ, և երեքը մէկտեղ ծառի մը տակ նստան : Անտեն բարեսիրտ հայրը սկսաւ ըսել, "Մեծ Աստուծոյն՝ մեր Արարչին վրայով շատ բաներ ըսած եմ ձեզի. հիմա դարձեալ անոր վրայ պիտի խօսիմ : Անիկա ճշմարտութեան Աստուած է. Անոր ըսածը բոլորովին ճշմարիտ է. Անոր Սուրբ Գիրքը ճշմարտութեան գիրք է. Սուրբ Գիրքին մէջ զԱստուած սիրողներուն և Անկէ վախցողնե-

րուն համար մեծամեծ խոստմունքներ կան, ամէնքն ալ ճշմարիտ են և Աստուած ամէն մէկը պիտի կատարէ :

Երբ Աստուծոյ խոստմունքները կը կարդանք, կամ կը լսենք, խորհելու ենք թէ արդեօք մեզի համար են անոնք թէ ոչ : Եթէ մեզի համար են, ուրախանալու ենք որ ամէնքն ալ պիտի կատարուին :

Երբ Աստուծոյ սպառնալիքը կը կարդանք կամ կը լսենք, վախնալու ենք որ չըլլայ թէ մեզի դէմ եղած ըլլան անոնք, և աղօթելու ենք Աստուծոյ որ մեր մեղքերը ներէ իր սիրելի Որդւոյն համար, և այսպէս այն սպառնալիքը կրելէն ազատէ մեզ :

Աստուծոյ ժողովուրդները ճշմարտութիւնը կը սիրեն, և չեն համարձակիր սուտ խօսիլ :

Աստուած շատ կը բարկանայ ստախօսներուն, սուտ չըթունքները կ'ատէ, և ստախօսները պիտի պատժէ : Շատ անգամ այս աշխարհիս մէջ կը պատժէ զանոնք, և անշուշտ հանդերձեալին մէջ ալ նոյնպէս պիտի ընէ. քանզի ինքըն ըսած է թէ ամէն սուտ խօսողներուն բաժինը դժոխքը պիտի ըլլայ : իմ սիրելի զաւկը ներս, պիտի չլիչէ՞ք այս բաներն և միշտ 'ի սրտէ ճշմարտութիւնը պիտի խօսի՞ք :

Չեր երկնաւոր Հօրն աղօթեցէք, որ իր Սուրբ Հոգւովը ձեզի օգնէ այնպէս ընելու" :

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

Ի Ն Չ Բ Ա Ն Ի Հ Ա Մ Ա Ր

ԵՂՕԹՅ ԸՆԵԼՈՒ ԵՆԵՐ

«Աստուածաշունչին մեծ ճշմարտութիւններուն մէջն ալ պիտի ըսեմ ձեզի, և անկէ ետքը տուն դառնանք», ըսաւ տղոց հայրը: «Կրնա՞ք մէկ երկու բոպէ ալ հանդարտ նստիլ:»

Մարիամ ու Յակոբ պատասխան տուին, «Կ'ուզենք քիչ մ'ալ քովդ նստիլ, և խօսքերդ մտիկ ընել»:»,

«Դուք դիտէք աղօթք ի՞նչ ըսել է, այնպէս չէ՞», ըսաւ հայրը: «Աղօթք ընել՝ Աստուծոյ հետ խօսիլ, մեր կարօտութիւններն Անոր պատմել, անոր օրհնութիւնը և ամէն մեզի պէտք եղած բաները Անկէ խնդրել է»:

«Այո, դիտենք ասիկա», ըսին Մարիամ ու Յակոբ:

«Դարձեալ դիտէք թէ աղօթքի ժամանակ զգոյշ ըլլալու և մեր ըսածին վրայ աղէկ խորհելու ենք, և արտորալու չենք: Նաեւ, երբ Աստուծոյ հետ կը խօսինք մեր մտքերն ուրիշ բանի տալու չենք», ըսաւ հայրը:

Մարիամ ու Յակոբ ասիկա դիտէին:

«Ուստի», ըսաւ հայրը, «քանի մը բան ալ

պիտի ըսեմ, զորս ամէն օր աղօթքով խնդրելու ենք:

Աստուծոյ խնդրելու ենք որ հաճի մեզ առողջ պահել և կերակրել: Պէտք է որ այս բաներն Աստուծոյ խնդրենք, քանզի Ան միայն կարող է զանոնք մեզի տալ: Չանոնք ընդունելէն ետքն ալ, չմոռնանք շնորհակալ ըլլալ Աստուծոյ մարդասիրութեանը համար որ մեզի այնչափ բարիքներ տուած է այս աշխարհիս մէջ: Աղաչենք Աստուծոյ որ մեզի օգնէ իր կամքին հնազանդելու, այնպէս որ եթէ հաճի մենէ վերցնել մեր առողջութիւնը կամ հանգըստութիւնը, և կամ խնդրուած բան մը չըտալ, որ դիտէ թէ մեզի համար օգտակար չէ, կարող ըլլանք ըսել, «Քու կամքդ ըլլայ»: Յիշենք նաեւ մեր սիրելի բարեկամներն, և Աստուծոյ խնդրենք որ օրհնէ զանոնք, և հարկաւոր բարիքը տայ անոնց:»,

Խնդրենք նաեւ մեր Երկնաւոր Հօրմէն որ մեր յանցանքները ներէ իր սիրելի Որդւոյն համար, որ աշխարհ եկաւ մեզաւորները վերկելու. և եթէ միտք բերենք թէ չար բան մը քրած, ըսած կամ խորհած ենք, խոստովանելու, և Աստուծոյ օգնութիւն խնդրելու ենք, որ կարող ըլլանք ուրիշ ժամանակ այսպիսի բաներ չընել:

Մենք չենք կրնար իրօք զղջալ կամ սրտանց արտաթլ մեր մեղքերուն համար՝ առանց Աստու-

ծոյ Սուրբ Հոգւոյն օգնութեանը Վուստի բնաւ մոռնալու չենք Աստուծոյ Սուրբ Հոգին խընդրել, որ օգնէ մեզի սրտանց զղջալու և ապաշխարելու, և որ մեզ սուրբ պահէ:

Հիմա բուն ըսելու բանս այս մեծ ճշմարտութիւնն է: Աստուած խոստացած է Սուրբ Հոգին տալ իրմէ խնդրողներուն:

Ո՛րչափ բարերար է Աստուած մեզի: Ամենէն բարի ծնողքէն աւելի բարերար է: Անկա աւելի կու տայ մեզի քան զոր մենք աղօթքի մէջ կը խնդրենք: Չեզի պէս փոքր տղայք անգամ կրնան Աստուծոյ Սուրբ Հոգին խնդրել, և եթէ սրտանց խնդրէք, ձեր խնդրուածքը պարապ պիտի չերթայ:

ԳԼՈՒԽ ԽԳ

ՆԵՆՆԵՐԸ

Սմբուռնէ ետքը աշուն կուգայ: Աշնան օրերն ամառուան օրերուն պէս երկայն չեն և այն տեսնները Մարիամ ու Յակոբ չէին կրնար իրիկունները դուրս ելլել պտրտելու, հասպ շատ անգամ առտունները դուրս ելլելով, երբեմն բլուրը, ձկնորսներուն տունները և ծովեզերք կ'երթային, երբեմն դերեզմանատունէն անց

նեւով դաշտերը կ'երթային: Այս դաշտերուն մէջ շատ զուարճալի բաներ կը տեսնէին, զորօրինակ, գեղացիներու տուններ, կալերու վրայ ցորենի դէզեր, արտերու մէջ մանգաղներով ցորեն հնձողներ, և նոր կապուած որաներու մէջ խաղացող տղայք: Այս տեսարանը բոլորովին տարբեր էր

անկէ զոր Մարիամ և Յակոբ առաջ հոն տե-
սած էին գարնան եղանակին :

Առաջ տեսած էին ցորենի արտերը, երբ հաս-
կերը բողբոջելու կը սկսէին . իսկ հիմա ցորենը
ժողվուած, արտերէն վերցուած և կալերու
վրայ դրուած կը տեսնէին :

Առաջ տեսած էին իրենց պարտէզին մէջ ե-
ղած պողարեր ծառերուն ծաղկիլը, հիմա նոյն
ծառերուն անոյշ պտուղները կը վայելէին :

Միայն խնժորի ծառերուն վրայ պտուղ մնա-
ցած էր, և ան ալ դրեթէ քաղուելու մօտ էր :
Արդէն աշունն էր, երբ Մարիամու հօրը աշ-
նանային ընծայ մը եկաւ, այսինքն ելակի (շէնի)
քանի մը տունկ : Մարիամու հօրը բարեկամնե-
րէն մէկը զրկած էր ասոնք պարտէզը տնկուե-
լու համար : Այս տեսակ ելակէն քիչ կը դրո-
նուէր և շատ ալ գեղեցիկ էր, ուստի և հայրը
շատոնց կը փափաքէր անկէ քանի մը տունկ
ունենալ իր պարտէզին մէջ :

«Շատ խնամք տանելու ենք ասոնց» ըսաւ
հայրը իր պղտիկ աղջկանը, որ քովը կայնած
էր՝ զանոնք առած ժամանակը : «Ասոնք զատ
տեղ մը տնկենք և դալ ամառ, եթէ ողջ մնանք,
թերեւս ծիրանի (շաշնի) չափ ելակ պիտի տես-
նենք անոնց վրայ» : Ամէնը տասներկու տունկ
էին, և պարտէզին մէջ անոնց համար պատ-
րաստուած առանձին տեղ մը տնկուեցան :

Աշունն անցաւ, ձմեռը եկաւ, բայց ուշ և

ցուրտ : Տունկերուն վեց հատը փտտած էին,
միւս վեց հատն ալ շատ պղտիկ և տկար մնա-
ցած էին : Երբ ելակին ծաղկելու ժամանակն
եկաւ, տունկերէն միայն մէկ հատը ծաղիկ բա-
ցաւ ան ալ միայն չորս ծաղիկ :

«Այս գեղեցիկ և մեծ տեսակէն քիչ ելակ
պիտի ունենանք այս տարի», ըսաւ հայրը, երբ
տղոց հետ պարտէզը կը պտըտէր, «բայց կը
յուսամ թէ չորս հատ պիտի ունենանք . ուս-
տի մէկը ձեր սիրելի մօրը, մէյ մէկ հատ ձե-
զի, չորրորդն ալ խնժի պիտի ըլլայ» : Այնու-
հետեւ Մարիամ ու Յակոբ ամէն օր կը նայէին
այս տունկին : Անոնց կը թուէր թէ ելակները
շատ ուշ կ'ելլէին . բայց վերջապէս ծաղիկները
թափեցան, և չորս ելակ տեսնուեցաւ :

Ասոնք օրէ օր կը մեծնային . բայց, ո՛հ, ո՛ր-
չափ ժամանակ տեւեց մինչեւ որ հասան :

Հայրն ըստ կարի ելակները կը պաշտպանէր
թռչուններէն և խսուռններէն («սպանիւ») . օր
մ'ալ, ըսաւ, «Կարծեմ չարթթէ մը հասած
ելակ կը ժողվենք . քանզի շատ մեծցած են» :
Այնչափ մեծ ելակ բնաւ տեսած չէր Մարիամ,
և շատ անգամ հայրը հոն տարած էր զանոնք
ցուցընելու : Ելակները հասած ատեն՝ օր մը
երբ անոնք նայելու կ'երթային, հայրն ըսաւ
տղոց, «Կարծեմ թէ վաղը կրնանք քաղել ե-
լակները» : Հետեւեալ օրը հայրը մինակ պար-
տէզ դնաց այն չորս գեղեցիկ ելակները քաղե-

լու, բայց տեսաւ որ բան մը մնացած չէր: Երբ տուն դարձաւ, հոն տիկին մը տեսաւ, որ Մարիամու ու Յակոբայ մօրը տեսութեան եկած էր: Հայրը ելակներուն համար զգացած տըրտմութիւնն այս տիկնոջ պատմեց:

«Ո՛հ», ըսաւ տիկինը, «չեմ զարմանար ատոր, թերեւս քու պզտիկ զակներդ գիտեն ելակներուն ուր ըլլալը: Տղայք պտուղ շատ կը սիրեն, ուստի և աղէկ բան մը չէ զանոնք մինակ պարտէզը թողուլ պտուղներուն հասուն ատենը. անտարակոյս ամէն բան կը խառնեն, և այնպիսի պտուղներ կ'ուտեն զոր պէտք չէ ուտել»:

«Ես չեմ կարծեր թէ Մարիամ ու Յակոբ այն ելակները կերած են», ըսաւ հայրը, «բայց հիմա կ'իմանանք»:

Իսկոյն զանգակը զարկաւ, և երբ սպասաւորը եկաւ, հրաման ըրաւ անոր Մարիամն ու Յակոբը կանչել: Երբ անոնք սենեակը մտան, հայրը հարցուց, «Ս, յոս չորս մեծ և գեղեցիկ ելակները դո՞ւք քաղեցիք ու կերաք»:

«Ոչ, հայր», պատասխանեցին երկուքն ալ:

«Ես ձեզի կը հաւատամ սիրելի տղաքս», ըսաւ հայրը, «բայց կը ցաւիմ ըսել որ, մէկը այն ելակներն առնելով 'ի դերեւ հանեց մեր յոյսը զանոնք վայելելու»:

Մարիամ ու Յակոբ շատ ցաւեցան, երբ այս բանը լսեցին, բայց անոնց հօրը «Ձեզի կը հա-

ւատամ» ըսելը, զանոնք մտիթարեց:

Ո՛հ, եթէ պզտիկ տղայք գիտնային թէ ո՞րչափ զուարճութիւն պիտի զգան երբ իրենց խօսքը միշտ ճշմարիտ բռնուէր, անտարակոյս միշտ ճշմարիտ պիտի խօսէին:

«Շատ աղէկ», ըսաւ հայրը, «ես կ'ուզէի միայն այս հարցումն ընել ձեզի: Ուրախ եմ որ ձեռնէ այս պատասխանը լսեցի, հիմա կրնաք երթալ»:

Երբ տղայք դուրս ելան, անոնց հայրն այն տիկնոջը դառնալով «Մարիամ ու Յակոբ ան ելակներն առած չեն», ըսաւ:

Տիկինը բան մը չըսաւ, բայց կ'երեւար թէ չէր հաւատար որ տղայք այն պտուղը առած չէին: Քանի մ'օր ետքը հայրն իմացաւ թէ ո՞վ առած էր ելակները, և յայտնի եղաւ որ ստուգիլ Մարիամ և Յակոբ դպած չէին անոնց:

Ստիկա օգտակար դաս մ'եղաւ այն տղոց ճշմարտութեան մեծ արժէքը սորվելու: Եթէ անոնց հայրն չդիտնար թէ անոնք ճշմարտախօս են, կրնար կասկածիլ թէ պտուղներն անոնք առած էին՝ թէեւ անոնք բացարձակապէս ժխտէին. քանզի ստախօսներուն չենք հաւատար՝ թէեւ երբեմն ճշմարիտ խօսին:

Մարիամ ու Յակոբայ հայրը նոյն տիկնոջ տունը հանդիպելով, իմացուց ելակները գողցողը որ ոչ Մարիամ էր և ոչ Յակոբ:

ԳԼՈՒԽ ԽԴ

ԺՈՂՈՎԱՏՈՒՆ

Այս դէպքէն քանի մ'օր ետքը Մարիամու և Յակոբայ հայրն ու մայրը զանոնք իրենց հետ առնելով՝ ուրիշ քաղաք մը գացին քանի մը մը ղոն հեռու, հոն ազգականի մը տուն շարաթ մը կենալու :

Եթէ ժամանակ ունենայի, կրնայի պատմել ձեզի թէ ինչպէս Մարիամ ու Յակոբ իրենց օրերը հոն կ'անցնէին, թէ ինչ նոր տեսարաններ կը տեսնէին, և ինչ նոր ճշմարտութիւններ կը լսէին. բայց հիմա բանի մը վրայ միայն պիտի խօսիմ :

Այն քաղաքին մէջ ժողովատուն ըսուած մեծ տուն մը գացին, ուր շատ բազմութիւն կար : Սրահին (սալ) ծայրը մեծ տախտակամած (քէշէ) մը կար, որ միւս տեղերէն քիչ մը բարձր էր, և ուր քանի մը մարդիկ նստած շատ զբաղեալ կ'երեւային :

Ոմանք իրենց ձեռքը դիրք և ոմանք ալ թուղթեր ունենալով՝ կարգաւ ոտք կ'ելլէին և բարձր ձայնով կը խօսէին : Գետնի վրայի մեծ բազմութենէն ալ ոմանք նստած և ոմանք ոտքի վրայ, ու շարքութեամբ մտիկ կ'ընէին այն բարձր տեղը կեցող մարդոց ըսածները :

Մարիամ ու Յակոբ անոնց ըսածները լաւ չէին հասկնար, բայց իրենց տեղէն կրնային տեսնել գրեթէ բոլոր մարդիկ, որ այն մեծ սրահին մէջ էին : Ուստի չէին ձանձրանար իրենց հօրն ու մօրը հետ հոն կենալէ, թէեւ աւելի քան երեք ժամ հոն մնացին :

Ղերջապէս խօսողներն իրենց խօսքը լմնցուցին, և յետոյ կամաց կամաց ժողովն արձակուեցաւ, և Մարիամ ու Յակոբ և անոնց ծնողքը իրենց ազգականին տունը դարձան :

«Ո՛րչափ մարդ կար այն մեծ սրահին մէջ», ըսաւ պզտիկ աղջիկը :

«Այո, շատ», պատասխանեց հայրը, «սրահը լեցուն էր, շատ մարդիկ ալ՝ որ չէին կրնար ներս մտնել, դուրսը կեցած էին : Անոնք ինչ պատճառաւ հոն ժողովուած էին, դիտէ՞ք» : Մարիամ կը կարծէր թէ ճառ մտիկ ընելու եկած էր այն բազմութիւնը :

«Այո, այնպէս էր», ըսաւ հայրը, «և ճառ խօսողներն ինչ բանի վրայ խօսեցան, դիտէ՞ք» :

Մարիամ քանի մը բան ըսաւ, զոր լսած և մտքը պահած էր : Հայրը հասկցաւ որ աղջիկը մտիկ ըրած էր, թէեւ ըսուածներուն մեծ մասը չէր հասկըցած, և թէ Յակոբն ալ նոյնպէս քիչ շատ բան լսած էր :

«Ուրեմն այս բաներուն վրայով խօսիմ ձեզի», ըսաւ հայրը. «եթէ դուք քանի մը տարի աւելի ողջ մնաք, և այնպիսի տեղ մը երթաք,

դուք ալ ձեր լսածներն ինծի պիտի պատմէք : Գիտէք թէ ես շատ անգամ կը պատմի ձեզի այն երկիրներուն վրայով, որոնց խեղճ և տգէտ բնակիչները ճշմարիտ Աստուածը չեն ճանչնար, այլ կը պաշտեն սուտ աստուածներ, կամ փայտէ և քարէ յինուած կուռքեր որ մարդու օգուտ չեն կրնար ընել”:

Մարիամ ու Յակոբ մուգած չէին ասիկա : «Աստուած իր Սուրբ Հոգւոյն շնորհքովը, բարի մարդոց սրտերուն մէջ սա խորհուրդը դրաւ», շարունակեց հայրը, «որ այն խեղճ ու տգէտ կուռքապաշտներուն ողորմին, և ջանք ընեն անոնց ճշմարտութիւնը սորվեցնելու : Ռմանք իրենց հայրենիքէն ելլելով հեռի երկիրներ դացին, և այն խեղճ մարդոց լեզուները սորվելով Աստուածաշունչը և ուրիշ գիրքեր անոնց լեզուով տպել տուին, և ամէն կերպով, որչափ հնար էր, շատ բան սորվեցուցին անոնց ճշմարիտ Աստուծոյ վրայով, զոր օրինակ թէ ինչպէս Ան իր սիրելի Ռոբին աշխարհը զրկեց մեղաւորները փրկելու : Այս քարոզիչները Միսիոնար կ’ըսուին : Կան մարդիկ ալ, որ հեռի երկիրներ չեն երթար, այլ իրենց հայրենիքը մնալով ըստ կարի կ’աշխատին այս գործը յառաջ տանելու : Ստակ կուտան Միսիոնարներ զրկելու, Աստուածաշունչը և ուրիշ օգտակար գիրքեր տպելու . իւրաքանչիւր մարդ այս կերպով մէյուքի բան կրնայ ընել . մարդ մինչեւ ան-

դամ դահեկան մը տալով կրնայ օգնել Աստուծոյ գիտութիւնը տգէտներուն զրկելու գործին :

Ձեզի պէս փոքր տղայք անգամ կարող են օգնութիւն ընել այս բարի գործին :

Ամէն բարեպաշտ մարդ, թէ իր հայրենիքը մնայ, թէ օտար երկիր երթայ, թէ շատ ստակ ունենայ տալու և թէ քիչ, կրնայ աղօթք ընել և Աստուծոյ օրհնութիւնը խնդրել, որ խեղճ հեթանոսներն իրենց չար ճամբաներէն ետ կենալով՝ դարձի դան և Տէր Յիսուս Քրիստոսը սիրել և անոր պատուիրանքը պահել սորվին :

Շատ ժամանակ կայ որ առաջին անգամ Միսիոնարք օտար երկիրներ դացին : Անոնք մեռան, բայց ուրիշներ անոնց տեղը կը հասնին, և ամէն տարի շատ ուրիշներ ալ կ’երթան : Բան մը պիտի ըսեմ ձեզի որ պիտի ուրախացընէ զձեզ : Աստուած օրհնեց այս մարդոց գործը և անոնց միջոցով շատ հեթանոսներուն մեծ շնորհքներ տուաւ : Ատենօք այս հեթանոսները տգէտ և չար էին, բայց Աստուած անոնց սիրտը փոխեց, երբ անոնք լսեցին անոր սուրբ խօսքը որ կարող է զմարդիկ իմաստուն ընել փրկութեան :

Հիմա խօսիմ ձեզի այն բազմութեան վրայ որ այսօր տեսանք : Այն ատենաբաններէն ռմանք, որոնց խօսքերը լսեցիք, ֆարողիչ չէին, բայց ամէնքը կը խօսէին հեթանոսներուն խեղ-

ճութեանը, և Աստուծոյ մարդասիրութեանը վրայ, թէ ինչպէս Աստուած արթնցուց բարի մարդիկ երթալ հեթանոսներուն քարոզել: Պատմեցին նաեւ այն մեծ օգուտները որ ամենակարող Աստուծոյ օրհնութեամբն արդէն եղած են: Այն սրահին բազմութիւնը հոն եկած էր յատկապէս այս բարի լուրերը լսելու, և տարակոյս չունիմ թէ անոնց լսած բաները մեծ ուրախութիւն տուաւ անոնց: Անոնցմէ շատերը ստակ տուած են այս գործին յառաջացմանը համար, և կը յուսամ թէ աղօթքով պիտի խնդրեն Աստուծոյ որ օգնէ Միսիոնարաց, խեղճ և մեղաւոր հեթանոսներուն ալ իր Սուրբ Հոգին տայ որ անոնք իրենց սրտերը Յիսուսի Գրիստոսի սիրոյն դարձնեն:

Աստուած խոստացած է այսպիսի աղօթքները լսել, և իր Սուրբ Գիրքին մէջ ըսած է մեզի թէ ժամանակ պիտի գայ որ երկիրը Տէրօջը գիտութեամբը պիտի լեցուի, ինչպէս որ ջուրերը ծովը կը ծածկեն”:

ԳԼՈՒԽ ԽԵ

ԴԵՏԵՍԵՆԻ ՄԵՆՕ ՕՐԸ

“Մեր դացած ժողովատան սրահը շատ մեծ էր” նորէն ըսաւ Մարիամ հետեւեալ օրը,

“այնչափ մեծ սրահ երբէք տեսած չէի: Հոն մարդ կը բնակի”:

“Ոչ, այն սրահին շինուելու մէկ նպատակն ըսեմ ձեզի”, պատասխանեց հայրը:

“Գիտէք որ երկիրս մէջ գողութիւն մարդասպանութիւն և ուրիշ չարութիւն ընող գէշ մարդիկ կան”:

“Այո, գիտենք հայր”, ըսաւ Յակոբ, “դեռ անցած շաբաթ մեր խնձորները պարտէզէն գողցուեցան. աղէկ գիտեմ որ զանոնք գողցողները բարի մարդիկ չէին”:

“Անտարակոյս այնպէս է, Յակոբ”, ըսաւ հայրը, “քանզի բարի մարդիկ գողութիւն չեն ըներ”:

Երբ գողերուն և ուրիշ չար մարդոց չարութիւնը կ’իմացուի, ընդհանրապէս անոնք բռնուելով բանտ կը դրուին”:

“Բայց, հայր, այն սրահը բանտ է”, հարցուց Մարիամ:

“Ոչ”, ըսաւ հայրը, “այն սրահին վրայ քիչ մը ետքը պիտի խօսիմ: Այս չարագործները բանտ կը դրուին, և կը պահուին մինչեւ որ դատաւորը քաղաք կու գայ. և անատեն որոշեալ օր մը”, — հոս Մարիամ իր հօրը խօսքը ընդմիջելով հարցուց, “Դատաւորը ո՞վ է, հայր”:

— “Դատաւորը, սիրելիս, մարդ մըն է, որուն իշխանութիւն տրուած է այն մարդիկը քննել

որոնց համար կ'ըսուի թէ երկրին օրէնքներուն դէմ դործած են, և իմանալ թէ անոնց վրայ եղած ամբաստանութիւնն իրաւ է թէ ոչ: Այս դատաւոր կոչուած մարդն այն մեծ սրահը կը մտնէ, և նստելով այն բարձր աթոռին վրայ զոր սրահին ծայրը տեսար՝ իր քննութիւնները կ'ընէ. ուրիշ մարդիկ ալ կ'օգնեն անոր այն քննութեան ատենը, և երբ ամբաստանեալները քննողներուն առջեւը մի առ մի կը բերուին, քննիչներն անոնց թէ 'ի նպատակ և թէ հակառակ տրուած վկայութիւնները մտիկ կ'ընեն, և ամբաստանեալը կ'արձակուի, եթէ անոր յանցանքը չհաստատուի. բայց երբ կը ստուգուի թէ երկրին օրէնքներուն դէմ դործած է, դատաւորը հրաման կ'ընէ ըստ օրինաց պատժել այն մարդը:

Սիրելի աղջիկս, կ'ախորժի՞ս դատաւորի մը առջեւ կենալ և չարութեան համար քննուիլ՞:

«Ոչ, ոչ», ըսաւ Մարիամ:

«Սիրելի տղաքս, դիտէ՞ք արդեօք որ օր մը դատաւորի մը առջեւ պիտի կայնիք՞»:

«Ո՛հ, հայր», գոչեց Յակոբ:

«Ճշմարիտ կ'ըսեմ», ըսաւ հայրը: «Ահա Աստուածաշունչին խօսքը, որ ինչպէս դիտէք, ճշմարիտ է, «Ամենքս ալ Քրիստոսի ատեանին առջեւը պիտի կայնինք՞»:

Դուք, սիրելի տղաքս, հոն պիտի ըլլաք, ձեր ծնողքը և աշխարհիս բոլոր ընակիչներն

ալ հոն պիտի ըլլան: Այն բաղնութիւնը որ երէկ տեսաք, մեծ երեւցաւ ձեզի, բայց, ո՛հ ի՞նչ մեծ ժողովք պիտի ըլլայ հապա այն, երբ բոլոր մեռելները յարութիւն առնելով՝ Քրիստոսի աթոռին առջեւը դան դատուելու: Անատեն այս աշխարհիս մէջ մեր բոլոր ըրածները, ըսածները և խորհածները մեր առջեւ պիտի դրուին:

Անատեն բոլոր մարդիկ երկու մեծ խումբ պիտի բաժնուին. մին Աստուծոյ ժողովրդեան, և միւսը Սատանային ժողովրդեան խումբը՝ այսինքն անոնք որոնց մեղքերը ներուած են, և անոնք որ անապաշխար մեռած են: Աստուծոյ ժողովուրդը դատաւորին աջ կողմը պիտի կենայ, իսկ Սատանայինը՝ ձախ կողմը:

Այնուհետեւ Տէր Յիսուս Քրիստոս աջակողմեաններուն պիտի ըսէ. «Եկէք, իմ հօրս օրհնածները, աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած թագաւորութիւնը ժառանգեցէք», և անոնք երկինքը պիտի ընդունուին՝ փառօք և երջանկութեամբ յաւիտեան հոն կենալու:

Յետոյ դատաւորն ձախակողմեանց դառնալով պիտի ըսէ, «Մէկդի դացէք ինձմէ, անիծեալներ, յաւիտենական կրակին մէջ, որ պատրաստուած է Սատանային՝ և իր հրեշտակներուն». և անոնք դժոխք պիտի երթան, ուր միայն ցաւ ու տրտմութիւն պիտի ըլլայ յաւիտեանս յաւիտենից:

Ասոր վրայով պիտի մտածէ՞ք, սիրելի տղաքս,

և ամէն օր աղօթքով Տէր Յիսուսի պիտի երթա՞ք և ձեր մեղքերը խոստովանելով պիտի խնդրէ՞ք որ Ան ձեր մեղքերը ներէ և ձեր բարեկամն ըլլայ հիմա և միշտ” :

Այս բաներն ըսելէն ետքը՝ Մարիամ ու Յակոբ շատ կը մտածէին : Ընթերցող , դուն ալ այս գիրքին մէջ բացատրուած աս և ասոր նման ուրիշ մեծամեծ ճշմարտութիւններուն վրայ չե՞ս մտածեր : Դուն ալ Աստուծոյ շնորհք խնդրէ , որ հաւատքով արդարացած և թրխտոսի արեամբը սրբուած ըլլալով դատաստանի այն մեծ օրը դատաւորը քեզի բարեկամ դռնես :

ՅԱՆԿ ԳԼԽՈՑ

ԳԼՈՒԽ	ԵՐԷ՝
Ա. Յակոբ Մարիամ և անոնց հայրը	1
Բ. Աստուծոյ և Անոր բարերարութեանը վրայ	3
Գ. Ծաղիկը և անոր սերմը	4
Դ. Աստուած ամէն բան ստեղծեց	7
Ե. Ընթերցարանը	9
Զ. Հրեշտակներուն վրայ	10
Է. Ընթերցարանին մէջ եղած ուրիշ խօսքերը	13
Ը. Աստուծոյ իմաստութեանը վրայ	15
Թ. Բլուրն ու ծովը	16
Ժ. Աստուած ձէն տեղ է	18
ԺԱ. Կուռքը	20
ԺԲ. Աստուած սուրբ և արդար է	22
ԺԳ. Տղան ու ձին	24
ԺԴ. Աստուած բարի է չարերուն անդամ	26
ԺԵ. Սուրբ Գիրքը	28
ԺԶ. Բոլոր մարդիկ մեղանչելու հակամէտ սրտով ծնած են	30
ԺԷ. Աստուած մարդը սուրբ ստեղծեց	32
ԺԸ. Պղտիկ մեղք չկայ	34
ԺԹ. Գերեզմանատունը	35
Ի. Պէտք է որ մեղքը պատժուի	38
ԻԱ. Ճշմարտութիւններուն ամենէն լաւը	40
ԻԲ. Փուշէ պսակը	42

ԻԳ. Պղտիկ տղոց հրաման կայ Բրիտտոսի եր-
թալու 44

ԻԴ. Ծննդեան տարեդարձը 47

ԻԵ. Փոթորիկ մը 49

ԻԶ. Վտանգը մեզ մեր պարտաւորութիւնը
կատարելէ ետ պահելու չէ 51

ԻԷ. Տղայոց հայրն ապահով կը դառնայ . . . 53

ԻԸ. Ծովեզերք 55

ԻԹ. Չկնորաներուն վտանգի մէջ կյնալը . . 57

Լ. Շնորհակալութիւն 60

ԼԱ. Աստուծոյ քաղցրութիւնը մեզ ապաշ-
խարութեան կ'առաջնորդէ 64

ԼԲ. Ապաշխարութիւնն ի՞նչ է 66

ԼԳ. Յիսուս Բրիտտոս ամէն բանի տէրն է . 67

ԼԴ. Կռուասէր տղայք 69

ԼԵ. Կռուիլը ու ծեծկուիլը շատ գէշ բա-
ներ են 72

ԼԶ. Մեղքն ի՞նչ է 75

ԼԷ. Աստուծոյ բարեկամն ըլլալու ճամբան 78

ԼԸ. Այս աշխարհս մեր բնակարանը չէ . . . 80

ԼԹ. Աստուծոյ մարդիկ ու աշխարհի մարդիկ 82

Խ. Ճշմարտութիւն 85

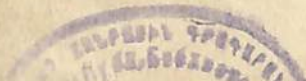
ԽԱ. Աստուած ճշմարտութեան Աստուած է 88

ԽԲ. Ի՞նչ բանի համար աղօթք ընելու ենք 91

ԽԳ. Ելակները 93

ԽԴ. Ժողովատունը 98

ԽԵ. Դատաստանի մեծ օրը 102

105

00004016

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0004016

